

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOSOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ

Bakalářská diplomová práce

První Japonci na evropském kontinentě

The first Japanese in Europe

Vypracovala: Alena Vlčková
Vedoucí práce: Mgr. Pavla Slavičková, Ph.D.

2010, Olomouc

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvádím úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne.....

Anotace:

Vypracovala: Alena Vlčková

Katedra a fakulta: Katedra asijských studií, Filosofická fakulta

Název práce: První Japonci na evropském kontinentě

Vedoucí práce: Mgr. Pavla Slavíčková, Ph.D.

Počet znaků: 101 732

Počet příloh: 5

Počet titulů v použité literatuře: 20

Klíčová slova: výprava Tenšó, Zpráva toho všeho (...),
Alessandro Valignano, Řehoř XIII., Ótomo Sórin, Mancio Itó

Tato bakalářská diplomová práce se zabývá příchodem prvních Japonců do Evropy, tedy výpravou čtyř mladých křesťanských šlechticů ke dvoru tehdejšího papeže Řehoře XIII. roku 1583. Klíčovým pramenem pro tuto práci je dokument nazvaný „*Zpráva toho všeho, co se jest dálo v Římě (...)*“¹, který pochází z roku 1585 a podává tedy autentický pohled na průběh audience u papeže.

Práce popisuje misijní činnost a šíření křesťanství v Japonsku, které přirozeně vyústilo v navázání kontaktu se samotným papežem. Jádrem práce tvoří úryvky z již zmíněného dokumentu s komentářem. Jedná se především o rozbor dopisů a zprávy o Japonsku.

Edice textu se nachází v příloze, text byl autorkou transkribován podle Zásad popisu rukopisů.²

¹ celý název: *Zpráva toho všeho, co se jest dálo v Římě v obecné konzistoři papeže a kardinálů, když jest nejsvětější v Boha Otec a Pán, pan Řehoř XIII. papež slyšení dával, poslům králů japonských.*

² Zásady popisu rukopisů. Sborník Národního muzea v Praze, řada C, sv. XXVIII., č. 2, 1983, s. 81 – 87.

Ediční poznámka:

Při přepisu japonského názvosloví je použita česká transkripce. Japonská jména jsou uváděna ve sledu příjmení-jméno, tj. tak, jak je v japonštině zvykem (např. *Ómura Sumitada* / 大村純忠).

Výjimku tvoří jména, která přijali Japonci spolu s pokřtěním. U tohoto případu je pro přehlednost ponechán tvar křestní jméno-příjmení (např. *Julian Nakaura* / ジュリアン中浦). U přijatých křesťanských jmen portugalského nebo španělského původu není zachována ani jejich původní podobu, ani japonský přepis, ale použila jsem český ekvivalent jmen. Čili, ne původní *Julião*, ani japonská verze *Džurian* (ジュリアン), ale *Julian*.

V bibliografii jsou všechna jména a názvy ponechány, u japonských v závorce uveden český přepis.

Citace a parafráze z anglického a japonského jazyka jsou přeložené autorkou bakalářské práce, německé prameny přeložila *Denisa Schejbalová*.

Jelikož cílem práce není detailní rozbor feudálních vztahů v Japonsku, pro všechny lenní pány – *daimjóy* (大名), bude použit neutrální výraz kníže.

Děkuji vedoucí práce Mgr. Pavle Slavičkové, Ph.D., slečně Denise Schejbalové za překlad z německého jazyka, panu Takajuki Watanabemu za poskytnutí materiálů a konzultování reálií, dále Vědecké knihovně v Olomouci za propůjčení studovaného dokumentu i ostatním, kteří mi během psaní bakalářské práce pomáhali.

Obsah:

1.	Úvod	7
2.	Historické pozadí	9
	I. Japonská vnitropolitická situace v 16. a 17. století.....	9
	II. Příjezd misionářů a počátky šíření křesťanství.....	10
	III. Role Alessandra Valignana.....	12
	IV. Misie do Evropy.....	15
3.	Komentář historického pramene	21
	I. Charakteristika dokumentu.....	21
	II. Ótomo Sórina a jeho úloha v japonských dějinách.....	23
	III. Arima Harunobu a jeho osud	26
	IV. Ómura Sumitada, první pokřtěný šlechtic.....	28
	V. Krátké poznamenání o Japonsku.....	30
4.	Závěr	36
5.	Bibliografie	39
6.	Obrazová příloha	42
	I. Tisk „Zpráva toho všeho“.....	46
	II. Transkripce dokumentu.....	81

1. Úvod.

O příchodu Evropanů na japonské ostrovy i o tamějším šíření křesťanství bylo napsáno již mnoho. Nicméně o tom, jak a kdy se Japonci poprvé dostali na starý kontinent, zatím mnoho publikací neexistuje.

Obě dvě události jsou zpracovány v publikacích pojednávající o šíření křesťanství v Japonsku. Příchod misionářů v čele s *Františkem Xaverským* zpracovává například ediční řada *František Xaverský - Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*, která vychází z německého výboru Xaverových listů *hraběnky Elisabeth von Vitzhum*³ a do češtiny ji přeložila *Danuše Šťavíková*. Dalšími publikacemi přeloženými do češtiny jsou *Náboženství Japonska*, kde autor *H. Byron Earhart* se křesťanstvím podrobně zabývá, a dále například *Dějiny Japonska* od autorů *Richarda Masona a Johna Caigera*. Z českých autorů zachycujících příchod křesťanů do Japonska je to *Zdeňka Vasiljevová* v jejich *Dějinách Japonska*. Křesťanská tematika v češtině podrobněji rozpracovaná.

Mezi specialisty na tuto tematiku se řadí *William Gerald Baesley*, emeritní profesor historie Dálného Východu na Londýnské univerzitě, či profesor *Jurgis Saulius Elisonas*, jehož dílo *Christianity and the daimyo* je zařazeno do Cambridgeské historie Japonska.

Má práce je zaměřena právě na příjezd čtyř mladých japonských šlechticů k papeži do Říma roku 1583. Pro bližší pochopení této události je nejprve nutné zasadit tuto misi do širšího historického kontextu, popsat situaci misionářů v Japonsku, zejména se pak zaměřit na osobu *Alessandra Valignana*, iniciátora této misie.

Základ této části tvoří cizojazyčné sekundární prameny, jejichž cílem je přiblížit čtenáři postupné pronikání křesťanství do Asie a na japonské ostrovy, které vyvrcholí plánem výpravy k papeži do Říma. Čerpala jsem zde především z přehledů dějin Japonska. Z česky

³ naposledy vydané v r. 1979

psaných je to již zmíněná *Zdeňka Vasiljevová* a její *Dějiny Japonska*. Do češtiny jsou přeložené dvojce *Dějiny Japonska* - jedny od *Edwina O. Reischauera* a *Alberta M. Craiga*, druhé od *Richarda Masona* a *Johna Caigera*. Z anglicky psaných zdrojů jsem využila především *Cambridge History of Japan* a knihy od *Christophera J. Sansoma* *Japan, A Short Cultural History*.⁴ Z německy psaných pak na knihu od *A. P. Kleisera* - *Alexander Valignanis Gesandtschaftsreise nach Japan zum Quambacudono Toyotomi Hideyoshi, 1588 – 1591*.

Druhá část práce čerpá z českého historického pramene, z výše zmíněné listiny „*Zpráva toho všeho, co se jest dalo v Římě v obecné konzistoři papeže a kardinálů, když jest nejsvětější v Boha Otec a Pán, pan Řehoř XIII. papež slyšení dával, poslům králů japonských.*“

Tento dokument pochází z roku 1585 a má 36 stran a skládá se ze sedmi částí. Autor je neznámý, zřejmě jezuitský mnich. Předmluva, kterou sepsal, je česky, ostatní části jsou přeloženy – většinou z japonštiny do italštiny nebo latiny a z nich opět do češtiny. V současnosti se nachází ve Vědecké knihovně města Olomouce. Dále jsou známy dva totožné tisky, oba uloženy v Národní knihovně v Praze.⁵

Skládá jak z pasáží výhradně náboženského charakteru, tak i z popisu historických událostí, tří listů zaslaných papeži a dalších částí, které jsou cílem mého rozboru.

Hlavním úkolem je dohledat autory dopisů na základě křesťanských jmen, kterými jsou tyto osoby v listech podepsány, popsat jejich význam v japonských dějinách a zjistit, jakou souvislost měli s onou výpravou k papeži. K této části jsem využila kromě výše zmíněných též *Slovník japonských dějin* (日本史辞典).

Důležitou součástí je předposlední část, kde autor vkládá krátké dobové pojednání o Japonsku. Mým úkolem je srovnat toto pojednání s reáliemi tak, jak je známe dnes.

⁴ internetové zdroje uvádím až na konec své práce do použité literatury

⁵ dle internetové databáze: <http://db.knihopis.org/1.dll?cll~17761> [cit.2010-07-08]

2. Historické pozadí.

I. Japonská vnitropolitická situace v 16. a 17. století.

Japonsko se již od přelomu 15. a 16. století potýkalo s vleklými konflikty mezi představiteli feudální vojenské šlechty, které trvaly zhruba sto let.⁶ Proto je tato doba nazývána *obdobím válčících knížectví*, japonsky *sengoku džidai* (戦国時代).

Tyto boje zahrnovaly značné množství bojových akcí a naprosto paralyzovaly šógunátní vládu v tehdejší hlavní město Kjótu.⁷ Knížectví se navíc zbytečně vyčerpávala vzájemným nepřátelstvím a potyčkami mezi sebou. „Vojenskopolitický průběh domácích válek byl velmi spletitý, boj stíhal boje a aliance byly stejně rychle uzavírány, jako byly zrazovány.“⁸

Absurdita této války, v níž sice figurovaly velké vojenské síly, ale nikdy nebyly vytyčeny jasné cíle, otevřela cestu pro nástup nových energických vůdců, kteří přispěli na počátku 17. století ke sjednocení Japonska.⁹ Proces trval několik desetiletí a figurovali v něm tři velcí vojevůdci – *Oda Nobunaga* (織田信長, 1534 – 1582), *Tojotomi Hidejoši* (豊臣秀吉, 1536 – 1598) a *Tokugawa Iejasu* (徳川家康, 1542 – 1616), který je zakladatelem *tokugawského šógunátu*, jenž přetrval až do roku 1868.¹⁰

Roli v tomto procesu hrál také příjezd Evropanů do Japonska především za účelem misijní činnosti. Knížata však přijímala křesťanství kvůli hospodářským a vojenským účelům – usilovala o nákup střelných zbraní.¹¹ Už za Tojotomiho Hidejošiho došlo

⁶ Vasiljevová, Z.: Dějiny Japonska. 1. vyd. Nakladatelství Svoboda, Praha 1986. s. 208.

⁷ tamtéž, s. 208.

⁸ tamtéž, s. 208.

⁹ tamtéž, s. 208.

¹⁰ tamtéž, s. 228.

¹¹ tamtéž, s. 239.

k opatřením proti působení Evropanů v Japonsku, edikty postupně nabývaly na razanci, až roku 1623 situace vyvrcholila hromadnými popravami věřících a roku 1639 se Japonsko světu zcela uzavřelo.¹²

II. Příjezd misionářů a počátky šíření křesťanství.

Touha po drahých kovech a snaha těžit z obchodních transakcí s vysoce ceněným tropickým a subtropickým zbožím přivedla Španěly a Portugalce k hledání námořní cesty do Indie a dále na východ.¹³ Roku 1510 se Portugalci usadili v provincii *Goa*, posléze v *Malacce*, roku 1557 se jim podařilo získat od minské dynastie povolení k založení kolonie v *Macau*, proto bylo jen otázkou, kdy portugalská expanze dospěje až do Japonska.¹⁴

První loď náhodně přistála roku 1524 u břehu ostrova *Tanegašima* jižně od Kjúšú, když plula ze Siamu do Číny.¹⁵ Od roku 1545 připlouvaly portugalské lodě k japonským břehům pravidelně, převážně proto, že Portugalci našli odbytiště pro jejich střelné zbraně, se kterými se Japonci dosud nesetkali, a dále byl v Japonsku velký zájem o čínské hedvábí.¹⁶ Na druhé straně, Evropané měli zájem hlavně o japonské stříbro.¹⁷ S vidinou zisku následně připluli do Japonska z Filipín Španělé roku 1571, Holanďané roku 1600 a Angličané roku 1613.¹⁸

Pro toto koloniální podnikání bylo typicky úzké sepětí s náboženskou propagandou a kupci s misionáři postupovali

¹² *do Japonska směli v omezené míře jen Holanďané (pouze na ostrov Dedžima u Nagasaki) a Číňané*

¹³ Vasiljevová, Z.: Dějiny Japonska, s. 238.

¹⁴ tamtéž, s. 239.

¹⁵ tamtéž, s. 239.

¹⁶ Mason, R. H. P.; Caiger, J. G.: Dějiny Japonska. 1. vyd. Nakladatelství Miroslav Sobotka, Fighters Publications, Praha 2007. s. 187.

¹⁷ Vasiljevová, Z.: Dějiny Japonska, s. 239.

¹⁸ Beasley, W. G.: Japan Encounters the Barbarian. 1. vyd. Yale University Press, London 1995. s. 18.

v Japonsku vždy společně.¹⁹ Knížata na jihozápadě Japonska vycházela misionářům vstříc, protože brzy poznala, že šíření křesťanství usnadňuje obchodní kontakty, a tak dávala povolení k misijní činnosti, stavbě kostelů a často se nechávala pokřtít.²⁰ Tím samozřejmě docházelo i k pokřtění jejich poddaných, a tak podle údajů z roku 1582 bylo v Japonsku až na 150 tisíc křesťanů a 200 kostelů zejména v centrálním a západním Japonsku.²¹

Počátek misijní činnosti je datován do roku 1549.²² Působili zde misionáři z několika katolických řádových kongregací rozdělené pod patronaci různých zemí – jezuité pod Portugalsko, františkáni, dominikáni a augustiniáni byli financováni a podporováni Španělskem.²³ Z nich si nejaktivněji počínali jezuité.²⁴

Roku 1549 připlul do *Kagošimy*²⁵ španělský misionář *František Xaverský* (フランシスコ・ザビエル, 1506 – 1552) spolu s dalšími dvěma španělskými misionáři *Cosmem de Torrès* (1510 – 1570), *Juanem Fernándezem* (? – 1567), japonským pomocníkem *Andžiróem* (アンジロー²⁶, 1511 – 1550), jeho bratrem a třemi dalšími sluhy.²⁷ Tehdy se výprava usídlila právě v *Kagošimě*, rodišti *Andžiróa* a jeho bratra.²⁸ Misionáři byli místními lidmi nazýváni *Tendžiku*, Indové,

¹⁹Vasiljevová, Z.: Dějiny Japonska, s. 240.

²⁰tamtéž, s. 240.

²¹ tamtéž, s. 240.

²² tamtéž, s. 240.

²³ Beasley, W. G.: Japan Encounters the Barbarian, s. 18.

²⁴Vasiljevová, Z.: Dějiny Japonska, s. 240.

²⁵ město na jihu Kjúšú, dříve součástí knížectví *Sacuma*, dnes prefektura *Kagošima*

²⁶ též *Jadžiró* ヤジロー, později znám jako *Paulo de Santa Fé*

²⁷ Sansom, G. B.: Japan, A Short Cultural History. Revised Edition. The Cresset Press, London 1946. s. 417.

²⁸ Higashibaba, I.: Christianity in Early Modern Japan. 1. vyd. Brill, Leiden 2001. s.l. Dostupné na www:

<http://books.google.cz/books?id=oi2II1sTYJwC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>) [cit. 2010-08-08].

protože pro ně představovali obyvatele toho nejbližšího světa, málo prozkoumané mytické oblasti, kde vznikl buddhismus.²⁹

Právě *František Xaverský* nese největší zásluhy na pokřesťanství japonských knížat, ovšem byl svazován nejen tím, že osobně neovládal japonštinu, ale i tím, že v japonštině dosud neexistovaly pojmy, které se běžně v křesťanské společnosti používaly.³⁰

Odstranění těchto nedostatků čekalo na jeho následovníky, především na dalšího jezuitského misionáře *Alessandra Valignana*, který připlul do Japonska roku 1579.

III. Role Alessandra Valignana.

Idea vypravit poselstvo na papežský dvůr vzešla od jezuitského misionáře *Alessandra Valignana* (1539 - 1606).³¹ Pocházel z Neapole, nejprve se věnoval studiu práv a poté v Padově teologii.³² Přidal se k Jezuitům, roku 1570 byl vysvěcen na kněze a roku 1573 byl jmenován visitátorem „*in universa India Orientali*“, načež 21. března 1574 vycestoval z Lisabonu do provincie *Goa*.³³

²⁹ tamtéž

³⁰ František Xaverský: Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu. 1. vyd. Velehrad, Kyjov 2005. s. 113.

³¹ Brown, J. C.: Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe. In: Renaissance Quarterly, Vol. 47, No. 4. The University of Chicago Press 1994. s. 873. Dostupné na www:

<http://www.jstor.org/stable/2863218?&Search=yes&term=Mancio&term=Ito&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26we%3Don%26dc%3DAll%2BDisciplines%26resultsServiceName%3DdoBasicResultsFromArticle&item=3&ttl=8&returnArticleService=showArticle> [cit. 2010-04-30].

³² Kleiser, A.: P. Alexander Valignanis Gesandtschaftsreise nach Japan zum Quambacudono Toyotomi Hideyoshi 1588 – 1591. In: Monumenta Nipponica, Vol. 1. Tokio 1938. s. 70-98. Dostupné na www: <http://www.jstor.org/stable/2382446> [cit. 2010-04-30].

³³ tamtéž

Zde ukázal *Valignano* své organizační schopnosti a už během svého prvního pobytu v Indii (1575 – 1577) se mu povedlo sjednotit více než 100 tisíc křesťanů pod jednotnou katolickou církev.³⁴ Roku 1577 měl z *Goy* přes *Macao* odplout do Japonska, nicméně v *Macao* musel čekat celé dva roky na povolení.³⁵ *Valignano* ale ani zde nezhálel a v misijní činnosti v Číně byl úspěšnější než jeho předchůdci – rozpoznal, že za dosavadní neúspěchy může především jazyková bariéra.³⁶ Pracoval na jejím odstranění, vyžádal si z Říma další misionáře a dokonce se snažil v Číně uplatnit knihtisk.³⁷ Působil i v diplomatické činnosti a roku 1589 se snažil vypravit poselstvo v čele se samotným čínským císařem *Wan-li* (万曆帝, 1563 – 1620) k papežskému dvoru.³⁸

25. června 1579 dorazil *Valignano* na první visitaci do Japonska.³⁹ Při příjezdu našel jen tři vysvěcené bratry japonského původu, *Lorenca*, *Juana* a *Damiana*, kteří již 10 let náleželi ke spolku, a to se *Valignano* chystal změnit.⁴⁰ Dosavadní nadřízený japonské misie *Franz Cabral* (1529 – 1606) byl odvolán, protože nesouhlasil s přijímáním Japonců, a na jeho místo nastoupil *Kaspar Coelho* (? – 1617), který se brzy stal vice-provinciálem v Japonsku.⁴¹ Ve městech *Arima* (有馬)⁴² a *Azučijama* (安土山)⁴³ díky *Valignanovi* vznikly dva semináře, v *Usuki*⁴⁴ (臼杵) noviciát a ve městě *Funai* (府内)⁴⁵ kolej.⁴⁶

³⁴ Kleiser, A.: P. Alexander Valignanis Gesandtschaftsreise nach Japan zum Quambacudono Toyotomi Hideyoshi 1588 – 1591, s. 70-98.

³⁵ tamtéž

³⁶ tamtéž

³⁷ tamtéž

³⁸ tamtéž

³⁹ tamtéž

⁴⁰ tamtéž

⁴¹ tamtéž

⁴² v dnešní prefektuře *Hjógo*, střední *Honšú*

⁴³ nejspíše myšleno bývalé *Azuči*, město pod sídelním hradem *Ody Nobunagy*, dnešní prefektura *Šiga*, střední *Honšú*

⁴⁴ v dnešní prefektuře *Óita*, severovýchod *Kjúšú*

⁴⁵ v dnešní prefektuře *Óita*, severovýchod *Kjúšú*

Roku 1580 sepsal pravidla pro japonské semináře, kde se zabýval detaily, např. že tatami mají být vyměňovány každým rokem, nebo že oblečení pro studenty smí být vyráběno jen z bavlny a jen v tmavě modré a černé barvě.⁴⁷

Valignano položil základ církevní správy - jen takovým způsobem bylo možné docílit toho, aby církve v Japonsku zdomácněly.

Dále tím bylo visitátorovi umožněno získat vliv na vládnoucí kruhy. Dokonce se mu dostalo od *Ody Nobunagy* nebývalého přijetí, kdy na jeho počest byly uspořádány závody koní.⁴⁸

3. října 1581 se *Valignano* nachází opět na Kjúšú v knížectví *Bungo* (豊後)⁴⁹, aby zde vysvětil kostel, a zde byl také navrhnout plán pro japonské vyslanectví v Evropě.⁵⁰ Toto vyslanectví mělo probudit sympatie západního světa vůči Japonsku a v neposlední řadě nalézt materiální podporu.⁵¹ Tato výprava je v japonštině nazývána *misí Tenšó* (天正使節, popř. 天正遣欧使節⁵²) podle *éry Tenšó* (1573 – 1592), kdy se výprava konala.

Jak *Valignano* uvádí, tak mise měla dva hlavní cíle. Jednak to bylo obstarání léků, kterých byl v tehdejším Japonsku nedostatek.⁵³ Dále měla Japoncům ukázat slávu a majestátnost křesťanské církve, bohaté křesťanské feudály a blahobyt v křesťanských královstvích a velkých městech.⁵⁴ Po návratu měli mladíci podrobně vyličit vše, co viděli, což by přispělo k větší důvěře a zlepšení vzájemných vztahů.⁵⁵

⁴⁶ Kleiser, A.: P. Alexander Valignanis Gesandtschaftsreise nach Japan zum Quambacudono Toyotomi Hideyoshi 1588 – 1591, s. 70-98.

⁴⁷ tamtéž

⁴⁸ tamtéž

⁴⁹ *knížectví na severovýchodě Kjúšú, dnešní prefektura Óita*

⁵⁰ Kleiser, A.: P. Alexander Valignanis Gesandtschaftsreise nach Japan zum Quambacudono Toyotomi Hideyoshi 1588 – 1591, s. 70-98.

⁵¹ tamtéž

⁵² Slovník japonských dějin (Nihonši džoten), 1. vyd. Tokio, 1999. s. 964.

⁵³ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 874.

⁵⁴ tamtéž, s. 874

⁵⁵ tamtéž, s. 874

Valignano sám vybral několik mladíků z bohatých japonských křesťanských rodin a připravoval je na cestu.⁵⁶ Jedním z nich byl *Itó Mancio Itó* (伊東マンショ, 1570 – 1612), třináctiletý hoch, jenž vedl celou výpravu.⁵⁷ Byl to bratranec daimjóa z knížectví *Hjúga* (日向)⁵⁸ a též příbuzný daimjóa země *Bungo* (豊後), *Ótomo Sórina* (大友宗麟, 1530 - 1587).⁵⁹ Dalším byl též třináctiletý *Michael Čidžiwa* (千々石ミゲル, 1567 - 1633), bratranec daimjóů *Arimy Harunobu* (有馬晴信, 1567 - 1612) a *Ómury Sumitady* (大村純忠, 1533 - 1587).⁶⁰ Dalšími dvěma společníky a pomocníky na cestě byli *Martin Hara* (原マルチノ, 1568 - 1639) a *Julian Nakaura* (中浦ジュリアン, 1568 - 1633).⁶¹

Všichni čtyři mladíci pocházeli ze semináře ve městě *Arima*, založeného Jezuity na konci roku 1580, a byli tedy seznámeni s některými evropskými zvyky.⁶² Běžný den v jezuitském semináři, kde žili, totiž zahrnoval japonské i evropské zvyklosti.⁶³

IV. Výprava do Evropy.

Alessandro Valignano se chystal spolu s otcem *Diegem Mesquitou* (1553 – 1614) vyslance do Říma doprovodit a vyrazili s nimi 20. února 1582 z Nagasaki. V provincii Goa však *Valignano* zjistil, že má převzít správu, a tak od svých plánů odstoupil a páter *Mesquita* poté vyslance doprovázel sám.

⁵⁶ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 875.

⁵⁷ tamtéž, s. 875.

⁵⁸ knížectví na východním pobřeží Kjúšú, dnešní prefektura Mijazaki

⁵⁹ tamtéž, s. 875.

⁶⁰ tamtéž, s. 875.

⁶¹ tamtéž, s. 875.

⁶² tamtéž, s. 876.

⁶³ tamtéž, s. 876.

Ještě během pobytu v Japonsku *Valignano* sestavil propracovaný plán pro Jezuity, kteří doprovázeli japonskou výpravu, a poslal předem dopisy, aby zajistil řádné přivítání výpravy.⁶⁴ Podle něj měly být ukázány jen věci, které dokazují vyspělost Evropy, jako krásné budovy, chrámy, paláce, zahrady či dostatek stříbra a bohaté sakristie.⁶⁵ Naopak se neměly odhalovat politické a náboženské rozpory té doby.⁶⁶ Aby se tak dělo, měli být stále v rukou jejich jezuitského doprovodu a přespávat v jejich domech.⁶⁷

„Musí se dohlédnout na to, aby vždy byli prováděni tak, aby viděli jen to co je dobré, aniž by se setkali s čímkoli špatným. Proto žádám Vaši Svatost, zda by povolila zůstat v domech otců. (...) A protože nemají žádné zkušenosti s cizinci, tak kamkoli se rozhodnou jít, aby s nimi vždy byl nějaký otec či bratr, protože pro ně není nic důležitějšího nežli se vrátit zpět do Japonska jakožto lepší lidé a získat respekt vůči evropskému křesťanství. A proto je důležité, aby se vyhnuli styku s lidmi, kteří by je mohli pohoršovat, nebo jim říct o sporech způsobených dvorem a o sporech mezi preláty.“⁶⁸

Pro odstranění kulturních rozdílů, a aby na mladíky nebyla příliš upnuta pozornost, nařídil *Valignano*, aby byli všichni oblečeni ve slavnostním oděvu evropského stylu, vhodném pro audienci u papeže a králů.⁶⁹

Dary, které měly být předány, vybral *Valignano* tak, aby poukazovaly na exotičnost krajiny, ze které výprava pochází, zejména to byly cenné kaligrafie a velmi tenký papír, který Evropané dosud

⁶⁴ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 874.

⁶⁵ tamtéž, s. 874.

⁶⁶ tamtéž, s. 875.

⁶⁷ tamtéž, s. 875.

⁶⁸ tamtéž, s. 875.

⁶⁹ tamtéž, s. 876.

neznali.⁷⁰ Nicméně ne všechny pocházely opravdu z Japonska. Mezi největší kuriozity patřil roh „jednorozce“ či předměty ze slonoviny.⁷¹

Cesta z Nagoje do Lisabonu, prvního evropského města, které měli Japonci spatřit, trvala dva a půl roku.⁷² Z Indie se již bez *Valignana* vypravili v únoru 1584 a do Lisabonu dorazili 11. srpna.⁷³

Během tohoto času se mladíci naučili hodně od svých průvodců, kteří měli za úkol od *Valignana*, aby je během cesty změnili na jakési „polo-Evropany“.⁷⁴ Mladíci cestu přežili ve zdraví, během plavby se krom latiny učili hrát šachy, pokoušeli si hrát na evropské hudební nástroje či rybařit.⁷⁵ Zastavili se na ostrově Svatá Helena, kde strávili pár příjemných dní a pokračovali v plavbě.⁷⁶ Jeden z jezuitských otců, jenž s nimi cestoval, později řekl, že „během cesty ani nebyli schopni bez povolení ani zvednout oči“.⁷⁷ Vlivem dlouhé cesty to po příjezdu už nebyli ti samí mladíci, kteří odplouvali z Japonska.⁷⁸

Částečně i z toho důvodu pro ně příjezd do Lisabonu nebyl až tak velkým šokem. Též to bylo proto, že přijeli během noci a dle *Valignanových* instrukcí byli rychle přijati v jezuitských domech.⁷⁹

⁷⁰ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 876.

⁷¹ tamtéž, s. 876.

⁷² tamtéž, s. 876.

⁷³ Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*. 1. vyd. Routledge, London 1993. s. 9. Dostupné na www:

http://books.google.cz/books?id=SKVAy_V_T1UC&pg=PA107&lpg=PA107&dq=alessandro+valignano+diary&source=bl&ots=hsXTyXCQNP&sig=a5G1LpJNlKrIOqE9C_ZQ8oPwo5M&hl=cs&ei=xAVhTNyXDY3gOKbmhb0K&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=4&ved=0CCkQ6AEwAw#v=onepage&q&f=false [cit. 2010-04-30]

⁷⁴ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 876,

⁷⁵ Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*, s. 9.

⁷⁶ tamtéž, s. 9.

⁷⁷ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*. s. 877.

⁷⁸ tamtéž, s. 877.

⁷⁹ tamtéž, s. 877.

Ráno se konala audience u lisabonského guvernéra a po ní další a další.⁸⁰ Jeden z účastníků, otec *Louis Frois* o audienci poznamenal:

„Nepřišlo mnoho lidí, aby vidělo mladíky odjinud, protože Lisabon je zvyklý na jiné národy z Indie. (...)“⁸¹

Mladíci po celou cestu z Lisabonu do Říma byli velmi vytíženi studiem evropských jazyků, hudby a jiných nauk, které jim jezuité vštěpovali.⁸² Na cestách bývali ubytováni pouze v jezuitských kolejích a měla jim být ukázána prostota katolické církve v kontrastu s bohatými světskými městy.⁸³ Učili se jen to, co je jezuité chtěli naučit, a mělo jim být ukázáno jen to, co nevzbuzuje pohoršení.⁸⁴

Z Lisabonu pokračovala výprava v září přes Španělsko, 1. března 1585 dorazila do Itálie, do Livorna a od 22. března do 3. června pobývali mladíci v Římě.⁸⁵ Během svého pobytu se setkali se dvěma papeži, králem, kardinály, knížaty, arcibiskupy a jinými vlivnými osobnostmi.⁸⁶

Podle přání *Valignana* se měl papež s vyslanci setkat pouze osobně a přijmout je ve vsí skromnosti, kterou křesťanství hlásá. *Řehoř XIII.* s tímto návrhem souhlasil, nicméně na poslední chvíli své rozhodnutí změnil a přijal mladíky veřejně před celou konzistoří a před vyslanci z evropských zemí.⁸⁷ Na jejich počest se na náměstí Svatého Petra shromáždily davy lidí a z hradu *Sant'Angelo* byly na jejich počest vystřeleny salvy z tří set pušek.⁸⁸ Následovala audience

⁸⁰ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 877.

⁸¹ tamtéž, s. 877.

⁸² Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*. s. 10.

⁸³ Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*. s. 10.

⁸⁴ tamtéž, s. 10.

⁸⁵ tamtéž, s. 10.

⁸⁶ tamtéž, s. 10.

⁸⁷ tamtéž, s. 10.

⁸⁸ tamtéž, s. 10.

v *Sala Regia*, kde mladíci přečetli dopisy od japonských křesťanských knížat.⁸⁹

V následujících třech dnech následovala soukromá setkání s papežem a předání darů.⁹⁰ *Řehoř XIII.* byl k mladíkům velice vstřícný a velkorysý, provedl je palácem, nechal sloužit mše, daroval jim luxusní šaty a *Julianovi*, který byl po celý čas velmi nemocný, zajistil ošetření od svého osobního lékaře.⁹¹ Bohužel 9. dubna papež onemocněl a následujícího dne zemřel.⁹² Tak 1. května 1585 nastoupil další papež *Sixtus V.*, který v kontaktech s Japonci pokračoval.⁹³

V červnu opustili Řím a cestovali po jiných italských městech, pokračovali do Benátek a odtud odpluli 9. srpna, se zastávkou 16. srpna v Barceloně a Evropu opustili opět z Lisabonu 25. listopadu 1585.⁹⁴

Evropané, kteří se s vyslanci setkali, příliš nevnímali fyzické rozdíly mezi Japonci a Evropany.⁹⁵ Stejně tak nevnímali rozdíly mezi Japonci samými.⁹⁶ Důkazem toho je zpodobnění čtyř mladíků kronikářem *Urbanem Monte*.⁹⁷ V portrétech⁹⁸ ukazuje, že jsou mezi nimi drobné rozdíly – všichni zpodobnění mají na sobě evropský šat, stejně tak ústa, nos, vlasy jsou stejné jako u Evropanů.⁹⁹ Jedinou výjimkou jsou mírně zešikmené oči.¹⁰⁰ Při zpodobňování Japonců vyvstala jedna komplikace a to, jaká barva by měla být použita při

⁸⁹ Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*, s. 10.

⁹⁰ tamtéž, s. 10.

⁹¹ tamtéž, s. 10.

⁹² tamtéž, s. 10.

⁹³ tamtéž, s. 10.

⁹⁴ tamtéž, s. 10.

⁹⁵ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 879.

⁹⁶ tamtéž, s. 879.

⁹⁷ tamtéž, s. 879.

⁹⁸ viz obrazová příloha

⁹⁹ tamtéž, s. 879.

¹⁰⁰ tamtéž, s. 879

malbě jejich pleti.¹⁰¹ Evropané totiž zatím odlišovali pouze barvu pleti bělochů a černochoů, popř. Maurů. Nakonec byla použita barva pro Evropany s kombinací olivově zelené, kterou malíř odůvodnil tím, že po tak dlouhé plavbě na lodi získala zřejmě jejich bílá pleť nezdravý odstín.¹⁰²

Tuto výpravu japonských mladíků zachycuje mnoho dobových autorů. Uvádí se, že do konce století bylo napsáno více než 70 publikací v různých světových jazycích.¹⁰³

Jedním z autorů je *Duarte de Sande*, který se staral o rozpočet výpravy a který sepsal dílo *De Missione Legatorum Japonensium ad Romanam curiam*, jenž je založen na nedochovaných denících *Alessandra Valignana* a japonských vyslanců.¹⁰⁴ Dokument byl vydán tiskem roku 1590 zřejmě v Macau. Je psán latinsky a roku 1935 byl přeložen do japonštiny.¹⁰⁵ Dalším je například dokument z roku 1586 *Relationi della venvta degli ambasciatori giaponesi a Roma sino alla partita di Lisbona*,¹⁰⁶ který cestu Japonců z Lisabonu přes Španělsko a Itálii do Říma.

Dalším zajímavým dokumentem je ilustrovaná edice *M. A. Ciappiho: Copmpendio della heroiche et gloriose attione et Santa Vita Papa Gregorio XIII.* z roku 1596. Jako součást této edice o papeži Řehoři XIII. jsou přiloženy dřevořezy zachycující tehdejší křesťanské stavby v Japonsku, tj. seminář v *Arimě* a *Azuči*, kolej v *Usuki* a noviciát ve *Funai*.¹⁰⁷

¹⁰¹ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 879

¹⁰² tamtéž, s. 879

¹⁰³ Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*, s. 9.

¹⁰⁴ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 878.

¹⁰⁵ všechny informace o dokumentu z [www](http://www.):

<http://riccilibrary.usfca.edu/view.aspx?catalogID=114>

¹⁰⁶ online dokument zde:

<http://www.archive.org/stream/relationidellave00gual#page/n3/mode/2up>

¹⁰⁷ McCall, J. E.: *Early Jesuit Art in Far East*. In: *Atribut Asiae*, Vol. 17, No. 1. 1954, s. 39 - 54. Dostupné na [www](http://www.):

3. Komentář historického pramene.

I. Charakteristika dokumentu.

Jediným česky psaným dokumentem zachycující výpravu japonského poselstva je „*Zpráva toho všeho, co se jest dálo v Římě (...)*“. Byl vydán tiskem roku 1585 v Olomouci u *Fridricha Milichthaler*a na náklady olomouckého biskupa *Stanislava Pavlovského* (? - 1598).¹⁰⁸ Autor není znám.

Má 36 stran a skládá se ze sedmi částí. Titulní strana krom názvu a data vzniku obsahuje dřevorez zachycující poselstvo na lodi a citace Matoušova evangelia¹⁰⁹. Na rubu titulní strany se nachází údaje o vzniku tisku a též dřevorezový znak olomouckého biskupa *Stanislava Pavlovského*.

Za titulní stranou následuje předmluva pro křesťanské čtenáře. Autor se zde soustřeďuje na dvě zásadní myšlenky. Za prvé se snaží čtenáři ukázat moc Boha, jak ochraňuje a spravuje svou církev. Jak v těžkých časech, kdy se protestanti odklonili od papeže a pravé víry, zaslal poselstvo z dalekého Japonska, které by jim ve své pravověrnosti mohlo jít příkladem. Japonské mladé šlechtice, kteří přijeli s dary poklonit se papeži *Řehoři XIII.*, přirovnává ke třem králům, již se přišli poklonit Kristovi.

[http://www.jstor.org/stable/3248948?seq=15&Search=yes&term=Mancio&term=It
o&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26
wc%3Don%26dc%3DA11%2BDisciplines&item=4&ttl=8&returnArticleService=sho
wArticle&resultsServiceName=doBasicResultsFromArticle](http://www.jstor.org/stable/3248948?seq=15&Search=yes&term=Mancio&term=It&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26wc%3Don%26dc%3DA11%2BDisciplines&item=4&ttl=8&returnArticleService=showArticle&resultsServiceName=doBasicResultsFromArticle) [cit. 2010-04-30]

-> viz obrazová příloha

¹⁰⁸ dle údajů webových stránek Vědecké knihovny v Olomouci:

[http://aleph.vkol.cz/F/81BAYTQ4QY6YA93VV2V2DHTBPI9MM2VX5ER2S95I92
TTTIECI1-16165?func=full-set-
set&set_number=002076&set_entry=000003&format=999](http://aleph.vkol.cz/F/81BAYTQ4QY6YA93VV2V2DHTBPI9MM2VX5ER2S95I92TTTIECI1-16165?func=full-set-set&set_number=002076&set_entry=000003&format=999) (22. 7. 2010)

¹⁰⁹ „*Pravím vám, že mnozí od východu a západu přijdou a stoliti budou s Abrahamem i s Izákem i s Jakubem v království nebeském, synové pak království vyvrženi budou do temnosti zevnitřních.*“ (*Mt, kap. 8/11*)

Za druhé nabádá čtenáře, aby se nehoršili nad zbožností japonských křesťanských feudálů, kteří chtějí pokorně papeži klanět, líbat nohy a pokládat je na svou hlavu, jak se píše dále v jejich dopisech. Ukazuje důkazy, že i v Bibli si lidé navzájem prokazovali úctu klaněním a že Máří Magdaléna též líbala nohy Kristovi. Autor přiznává, že si sám neví rady s tím, jak si vyložit pokládání nohou na hlavu. Usuzuje, že je to nejspíš myšleno v přeneseném smyslu – že chtějí být „podnožím Pána Krista“, a uznávají papeže jakožto zástupce Boha na zemi.

Nutno podotknout, že dokument pochází z dob, kdy v českých zemích probíhala protireformace. V červnu roku 1584 předložil papežský nuncius *Giovanni Francesco Bonhomini* císaři *Rudolfu II.* memorandum o náboženských poměrech, které obsahovalo program obnovy katolictví v českých zemích.¹¹⁰

Po předmluvě následuje krátká pasáž o přijetí poselstva v papežově paláci v Římě. Před papeže a kardinály byli uvedeni pouze dva ze čtyř japonských poslů a to *Mancius Itó* a *Michael Čidžiwa*, druzí dva, *Martin Hara* a *Julian Nakaura*, byli v té době prý nemocni, takže se audience neúčastnili. *Mancius* a *Michael* vyřídili poselství jejich pána *Ómury Sumitady* a předali dary. Poté byly přečteny dopisy od tří japonských křesťanských feudálů, kteří výpravu zajišťovali. Byl to *Ótomo Sórin* (v dopise uveden jako *Frančiško, král bungský*), *Arima Harunobu* (uveden jako *Protasius, král arimanský*) a již zmíněný *Ómura Sumitada* (uveden jako *Bartholoměj, král a pán Omuranský*).

Tyto tři dopisy byly přeloženy z japonštiny do italštiny a latiny a poté do češtiny.

¹¹⁰ Čapka, F.: Dějiny zemí Koruny české v datech. 3. vyd. Libri, Praha 1999. s. 282.

I. Ótomo Sórin a jeho úloha v japonských dějinách.

(大友宗麟, 1530 – 1587)

Jedním z knížat, která zaslala papeži dopis a podílela se na vypravení poselstva, byl *Ótomo Jošišige*.¹¹¹

Rod *Ótomo* byl jeden z nejstarších japonských šlechtických rodů, který v období formování japonského státu sloužil jako stráž císaře.¹¹² Mimo jiné sehrál důležitou roli při obraně japonských ostrovů proti nájezdům Mongolů ve 13. století.¹¹³ Působil na ostrově Kjúšú v knížectví *Bungo*.¹¹⁴

V době příjezdu prvních Evropanů bylo Japonsko už téměř sto let sužováno vleklými spory a válkami. Též rod *Ótomo* byl součástí těchto sporů. Jeho hlavním rivalem v oblasti severního Kjúšú byl rod *Óučí* (大内), který získal velkou moc poté, co donutil k vazalství starobylý rod *Šóni*.¹¹⁵

Zhruba od 30. let 15. století se mezi rody *Ótomo* a *Óučí* zvyšovalo napětí především v hraničních panstvích *Čikuzen* (筑前)¹¹⁶, *Buzen* (豊前)¹¹⁷ a *Čikugo*¹¹⁸ (筑後).¹¹⁹ Poté, co kníže *Ótomo Jošiaki* (1502 – 1550) jmenoval guvernérem panství *Buzen* svého tříletého syna *Šiobóši-marua*,¹²⁰ vyslal rod *Óučí* vojsko do knížectví *Bungo*,

¹¹¹ též *Fudžiwara no Jošišige* (藤原義鎮), od roku 1562 přídomek *Sórin*, v dětství pojmenován *Šiobóši-maru*

¹¹² Sansom, G. B.: *Japan, A Short Cultural History*. Revised Edition. The Cresset Press, London 1946. s. 39.

¹¹³ tamtéž. s. 317.

¹¹⁴ knížectví na severovýchodě Kjúšú, nyní prefektura *Óita*

¹¹⁵ Elisonas, J.: *Christianity and the daimyo*. In: *The Cambridge History of Japan*, vol. 4. Cambridge University Press 1991. s. 305.

¹¹⁶ severní Kjúšú, nyní součástí prefektury *Fukuoka*

¹¹⁷ severní Kjúšú, nyní součástí prefektury *Fukuoka*

¹¹⁸ severní Kjúšú, nyní součástí prefektury *Fukuoka*

¹¹⁹ tamtéž. s. 306.

¹²⁰ dětské jméno *Ótoma Sórina*

kteře bylo ovšem poraženo, a spory vyřešil až šógun *Ašikaga Jošiharu* (足利 義晴, 1511 – 1550), který přikázal rodu *Óuči* vrátit sporná území v knížectví *Čikuzen* rodu *Ótomo*, avšak drobné spory pokračovaly i nadále.¹²¹

Mnohé neshody se vyskytly i v rámci samotného rodu *Ótomo*, konkrétně mezi *Jošiakim* a jeho mladším bratrem *Šigeharuem*¹²², který předpokládal, že rod *Óuči* bude brzy ovládat sever Kjúšú, přidal se k němu a zaútočil na svého vlastního bratra.¹²³ Pro *Jošiakiho* ale nebyl mladší bratr překážkou a zabral jeho panství *Higo*.

Působení *Jošiakiho* bylo zastaveno až palácovým převratem v roce 1550, kdy byl zabit svým nejstarším synem *Jošišigem* (*Ótomo Sórinem*) kterého před tím vydědil.¹²⁴ Výsledkem této neblaze známé události byl ten fakt, že se *Jošišige* stal hlavou rodu *Ótomo* vládoucí ve dvou knížectvích – *Bungo* a *Higo*.¹²⁵

Už *Ótomo Jošiaki* navázal kontakty s Evropany k posílení své moci a jeho syn *Jošišige* v tom pokračoval a stal se patronem jezuitů na území Kjúšú. Podle jezuitského misionáře a japanologa *Joãa Rodriguese Tçuzza* (1561 – 1633) byl *Ótomo Jošišige* člověkem s velkou touhou po vzdělání, zejména po teologickém, ale i přesto byly jeho hlavní kontakty s Evropany hospodářského charakteru.¹²⁶ Roku 1551 se poprvé setkal s *Františkem Xaverským*, projevil o křesťanství zájem a roku 1578 se nechal pokřtít a přijal křestní jméno *Francisco*, v české verzi *František*.¹²⁷ Proto je v dopise papeži podepsán jako *František, král Ómuranský*.

¹²¹ tamtéž. s. 306.

¹²² též znám jako *Kikuči Jošitake*

¹²³ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 306.

¹²⁴ tamtéž, s. 307.

¹²⁵ tamtéž, s. 307.

¹²⁶ tamtéž, s. 316.

¹²⁷ Slovník japonských dějin (Nihonši džiten), 1. vyd. Tokio, 1999. s. 161.

Byl navíc jeden z mála, kdo se osobně s *Františkem Xaverským* potkal osobně. Navázal kontakty s knížetem *Ómurou Sumitadou* a *Arimou Harunobu* a vypravili spolu právě toto poselství do Říma, které bylo vlastně první japonskou výpravou.

Díky vřelým vztahům s Portugalci získal *Jošišige* přístup k evropským střelným zbraním i k jejich výrobnímu postupu. Díky této technologické převaze vyhrál mnoho bitev a obsadil knížectví *Čikuzen*.¹²⁸

Roku 1562 se stal buddhistickým mnichem a přijal jméno *Sanbisai Sórin*.¹²⁹

V dalších letech se podílel na sjednocování Kjúšú a bojoval proti rodům *Šimazu* a *Móri* (毛利).¹³⁰ Aby zajistil mír mezi rody, provdal svou dceru do rodu *Móri*.¹³¹ Nicméně o dva roky později vyvstaly problémy s výbojným rodem *Rjúzódži* a Jošišige už opět táhl do bojů.¹³² V nich získal další území a stal se tak pánem knížectví *Bungo*, *Buzen*, *Čikuzen* a *Čikugo* a dále získal velký vliv v knížectví *Higo* (肥後) a *Hizen* (肥前).¹³³

V pozdějších letech se snažil urovnat situaci mezi těmito třemi nejsilnějšími rody. Pravděpodobně apeloval na vůdce *Tojotomiho Hidejošiho*, aby zasáhl a provedl intervenci na Kjúšú.¹³⁴ Tak se roku 1587 stalo a *Hidejoši* si postupně všechny tři rody podmanil. Ovšem *Ótomo Jošišige* zemřel roku 1587, tedy dříve před tím, než bylo sjednocení Kjúšú kompletně dokončeno.¹³⁵

¹²⁸ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 316.

¹²⁹ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 316.

¹³⁰ tamtéž, s. 316.

¹³¹ tamtéž. s. 316.

¹³² tamtéž. s. 316.

¹³³ tamtéž. s. 316.

¹³⁴ Slovník japonských dějin (Nihonši džiten), 1. vyd. Tokio, 1999. s. 161.

¹³⁵ tamtéž. s. 161.

II. Arima Harunobu a jeho osud.

(有馬晴信, 1567 - 1612)

Dalším křesťanským knížetem spojeným s výpravou byl *Arima Harunobu*.

Arima Harunobu byl druhým synem a nástupcem knížete *Arimy Jošisady*.¹³⁶ Po smrti svého otce začal pronásledovat křesťany ve svém knížectví *Hizen*.¹³⁷ Tak, jako v tomto regionu často docházelo k bojům o území, musel i *Harunobu* čelit útoku *Takanobua* ze silného rodu *Rjúzódži* (龍造寺隆信, 1530 - 1584).¹³⁸ Tehdy se *Harunobu* rozhodl, že požádá o pomoc Jezuity, roku 1579 se nechal pokřtít *Alessandrem Valignanem* a přijal jméno *Protasius*.¹³⁹

Využil tohoto spojení a okamžitě začal nakupovat od Portugalců střelné zbraně, díky kterým klan *Arima* získal převahu v lokálních bojích.¹⁴⁰ Též se podílel na založení semináře a zajímal se o evropskou kulturu, např. výrobu hodin a varhan.¹⁴¹

V roce 1582 spolupracoval s dalšími křesťanskými knížaty z *Kjúšú* - *Ótomo Sórinem* a *Ómurou Sumitadou* a společně podpořili výpravu křesťanských mladíků k papeži *Řehoři XIII*.¹⁴²

Od roku 1587, kdy *Tojotomi Hidejoši* vydal edikty proti křesťanství, stalo se panství rodu *Arima* útočištěm pro mnoho misionářů a věřících.¹⁴³

Během roku 1582 se *Harunobu* potýkal s územními ztrátami, a proto požádal o pomoc mocný rod *Šimazu* (島津).¹⁴⁴ Společně sestavili

¹³⁶ Slovník japonských dějin (Kokuši daidžiten), vol. 1, 1. vyd. Tokio, 1979, s. 349.

¹³⁷ tamtéž, s. 349.

¹³⁸ Slovník japonských dějin (Nihonši džiten), 1. vyd. Tokio, 1999

¹³⁹ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 316.

¹⁴⁰ tamtéž. s. 316.

¹⁴¹ tamtéž. s. 316.

¹⁴² Slovník japonských dějin (Kokuši daidžiten), vol. 1, s. 349.

¹⁴³ tamtéž, s. 349.

¹⁴⁴ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 318.

armádu čítající na tři tisíce mužů a ve finální *bitvě u Okitanawate* roku 1584 porazili rod Rjúzódži.¹⁴⁵ Hlava rodu, *Rjúzódži Takanobu*, byl zabit a později jeho syn *Masaie* byl poslední hlavou rodu Rjúzódži.¹⁴⁶

Po napadení Kjúšú se *Harunobu* přidal k *Tojotomi Hidejošimu*, dokonce poslal dva tisíce svých mužů, aby se účastnili *Hidejošiho* výpravy do Koreje¹⁴⁷. V *bitvě u Sekigahary* (関ヶ原, 1600), stál *Harunobu* na straně *Tokugawy Iejasu*, což mu zajistilo pozici loajálního vazala, a neutrpěl žádnou územní ztrátou.¹⁴⁸ Později tuto loajalitu stvrdil sňatkem svého syna *Naozumiho* s adoptivní dcerou *Tokugawy Iejasu*.¹⁴⁹

Od roku 1609 se *Harunobu* podílel na vytváření potencionálního obchodu mezi Evropou a Japonskem, nicméně se zapletl s Iejasuovým rádcem, *Okamotem Daihačim*, který mu tajně nabídl území po rodu Rjúzódži.¹⁵⁰ *Tokugawa Iejasu* se o této úmluvě dozvěděl, *Okamota* nechal upálit a *Harunobu* byl poslán do vyhnanství do provincie *Kai*¹⁵¹.¹⁵² Šógunát mu doporučil, aby spáchal sebevraždu, avšak sebevražda by byla v rozporu s křesťanskými principy, proto nakázal svým přívržencům, aby mu setnuli hlavu.¹⁵³

¹⁴⁵ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 336.

¹⁴⁶ tamtéž, s. 336.

¹⁴⁷ Slovník japonských dějin (Kokuši daidžiten), vol. 1, s. 349.

¹⁴⁸ tamtéž, s. 349.

¹⁴⁹ Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 337.

¹⁵⁰ tamtéž, s. 338.

¹⁵¹ *Kai*, střed- východ Japonska, dnes v prefektuře Jamanaši

¹⁵² Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 336.

¹⁵³ tamtéž, s. 336.

III. Ómura Sumitada, první pokřtěný šlechtic.

(大村純忠, 1533 – 1587)

Posledním křesťanským šlechticem, který vypravil ze svého panství poselstvo, byl Ómura Sumitada.

Ómura Sumitada¹⁵⁴, kníže se Šimabary¹⁵⁵, byl synem Arimy Haruzumiho (有馬晴純, 1483 - 1566), který zastával vysokou funkci u dvora - byl ve službách šóguna jako jeho osobní stráž.¹⁵⁶ Avšak když mu bylo 5 let, adoptoval ho jeho strýc Ómura Sumisaki, dal mu jméno Sumitada, a tak se stal právoplatným členem rodu Ómura.¹⁵⁷

Po smrti svého adoptivního otce se stal hlavou rodiny a též byl nucen bojovat proti výbojnému rodu Rjúzódži (龍造寺).¹⁵⁸

Po opakovaných vraždách cizinců v přístavu Hirado (平戸市)¹⁵⁹ začali Portugalci hledat jiné místo pro svoje obchodní aktivity.¹⁶⁰ Sumitada jim nabídl místo na svém panství – Jokose-ura¹⁶¹.¹⁶² Tímto činem navázal bližší kontakty s Portugalci a později i s jezuiti, nechal se roku 1563 jako první japonský kníže pokřtít a přijal jméno Bartoloměj.¹⁶³ Sám poté používal jméno Don Bartolomeo.¹⁶⁴

Spolu s pokřtěním Ómury Sumitady bylo rázem křesťanské i celé jeho panství, což bylo v té době dosti nebezpečné a přineslo mu to i

¹⁵⁴ *dětské jméno Šodomaru (勝童丸)*

¹⁵⁵ *Šimabara, hrad a město v knížectví Hizen, dnes prefektura Nagasaki*

¹⁵⁶ *Slovník japonských dějin (Kokuši daidžiten), vol. 2. 1. vyd. Tokio, 1980. s. 698.*

¹⁵⁷ *Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 324.*

¹⁵⁸ *Slovník japonských dějin (Nihonši džiten), 1. vyd. Tokio, 1999. s. 698*

¹⁵⁹ *Hirado, přístavní město v knížectví Hizen, dnes prefektura Nagasaki*

¹⁶⁰ *Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 324.*

¹⁶¹ *Jokose-ura (v portugalských pramenech pod jménem Jocoxiura), přístav poblíž Nagasaki*

¹⁶² *Elisonas, J.: Christianity and the daimyo, s. 325.*

¹⁶³ *tamtéž, s. 325.*

¹⁶⁴ *v některých zdrojích uváděn jako Dom Bartolomeo*

nepřítelství jeho nevlastního bratra, *Gotóa Takaakiry*¹⁶⁵.¹⁶⁶ Ten roku 1563 vyvolal povstání proti *Sumitadovi* a vypálil přístav *Jokose-ura*.¹⁶⁷ *Sumitada* tedy roku 1570 otevřel cizincům jiný přístav – *Nagasaki*, a podílel se na jeho rozvoji.¹⁶⁸ Když roku 1578 rod *Rjúzódži* napadl *Nagasaki*, bojovali Portugalci po boku Sumitadových vojsk.¹⁶⁹ Proto roku 1580 *Sumitada* věnoval *Nagasaki* jezuitům.¹⁷⁰ Nicméně po ovládnutí tohoto území *Tojotomi Hidejošim*, bylo *Nagasaki* začleněno do státní administrativy.¹⁷¹

Sumitada po ztrátě vlády nad svým územím svěřil správu do rukou svého syna *Jošisakiho* a odešel do svého sídla v *Sakaguči*, kde roku 1587 zemřel na tuberkulózu.¹⁷²

Tito tři japonští feudálové měli velkou zásluhu na vypravení poselstva do Říma. Všichni tři se nechali pokřtít, až už kvůli osobním či obchodním účelům a navázali kontakt s visitatorem *Alessandrem Valignanem*. Na jeho žádost vybrali ze svých panství vhodné kandidáty – mladé křesťany, kteří by je reprezentovali u papeže v Římě. Sami si nemohli dovolit opustit své panství kvůli svým povinnostem či věku a především v takto nestálé době. Proto poslali papeži alespoň tři dopisy¹⁷³, které byly čteny při audienci u papeže.

Doufali, že navázání vztahů s Římem posílí i obchodní činnost mezi jimi a Evropany. Zejména *Ótomo Sórin* se snažil sjednotit neklidné Kjúšú a k tomu využít evropských vojenských technologií. Ačkoli se jim podařilo navázat obchodní i diplomatické vztahy, vojenští velitelé již následující desetiletí začali vydáváním ediktů

¹⁶⁵ *dětským jménem Matahačiró*

¹⁶⁶ Elisonas, J.: *Christianity and the daimyo*, s. 342

¹⁶⁷ tamtéž. s. 324.

¹⁶⁸ tamtéž. s. 324.

¹⁶⁹ tamtéž. s. 324.

¹⁷⁰ tamtéž. s. 331.

¹⁷¹ tamtéž. s. 324.

¹⁷² tamtéž. s. 324.

¹⁷³ viz příloha

bojovat proti Evropanům v čele s misionáři a v dalším století došlo k téměř úplnému uzavření Japonska.

V. Krátké poznamenání o Japonsku.

V závěru dokumentu „*Zpráva toho všeho, ...*“ se nachází krátké pojednání o zemi, z níž poselstvo přichází s názvem „*Krátké poznamenání o samém ostrovu Japonu, podle zprávy poslů odtud do Říma poslaných, z latinska na česko přeloženo.*“

Je to souhrn tehdejších reálií a odráží tehdejší povědomí o Japonsku. Je zřejmě úplně první zprávou o Japonsku v češtině, pomineme-li *Milion od Marca Pola*, jehož pravost se v posledních letech zpochybňuje. Jak je řečeno v nadpise, pojednání je přeloženo z latiny do češtiny.

Autor se zabývá především popisem prostředí, polohou a podnebím na japonských ostrovech, aby si čtenář dokázal představit, jak asi tato země vypadá. Popis začíná geografickými údaji o Japonsku, které jsou celkem přesné:

„*Ostrov Japon jest na dýli asi CCCC mil našich, v šíř pak asi CLX.*“

V údajích o délce japonských ostrovů se dnešní údaje příliš neliší. Autor mluví o čtyřech stech *milích našich*, tedy o české míli, která se sice v různých dobách lišila, ale standardně se uvádí jako 7530 m¹⁷⁴. Čili délka ostrova *Japonu* je podle něj zhruba 3 012 km. Nyní je už známo, že japonské ostrovy se rozprostírají severo-jihně v délce asi 3 300 km.¹⁷⁵

V údajích o šířce ostrova se údaje poněkud liší. Maximální šířka ostrova v Honšú je uváděna jako 230 km.¹⁷⁶ Po přepočtu z mil českých do metrů nám vychází šířka zhruba 1 204 km.

¹⁷⁴ přesněji 7529, 76 m. Zdroj: <http://www.converter.cz/prevody/delka-stare-cizi.htm>

¹⁷⁵ Zdroj: http://www.cz.emb-japan.go.jp/cz/jpn_kihon_cz.html

¹⁷⁶ Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Honšú>

Je tedy možné, že autor počítal s délkou všech japonských ostrovů a výsledek je správný. Ovšem šíře ostrova se diametrálně liší, což může být způsobeno i chybným překladem nebo i nedostatečnými znalostmi latinsky píšícího autora.

Dále se snaží přiblížit podnebné podmínky: „*Povětrí nemnoho se dělí od vlaského* ¹⁷⁷, *nýbrž velmi se s ním srovnává, poněvadž nejdelší den rovný jest vlaskému, totiž že nepřevyšuje XVI. hodin*“. Výprava křesťanských mladíků pocházela z jižního ostrova Kjúšú, kde je podnebí srovnatelné s podnebím v Itálii.

Dále autor komentuje vnitřní členění Japonska: „*Obsahuje v sobě mnohá království, krajiny a panství, zhusta lidé obydlí svá mají a jsou ostrého vtipu, z nich někteří k pravému a katolickému náboženství přistoupili, jiní pak ještě starodávným způsobem modlám se klanějí*.“ Stav územního členění v Japonsku na přelomu 16. a 17. století je poněkud složitý, protože zejména konec 16. století byl velmi nestálý a docházelo k postupnému sjednocování. Zjednodušeně se dá říci, že administrativně-geografická území *kuni* (国) byla nahrazena systémem lén jednotlivých knížat, jenž se nazýval *han* (藩), čili knížectvími.¹⁷⁸

Dále je pro autora – jezuitu důležité, jaký mají obyvatelé Japonska postoj ke křesťanství. Kromě něj mluví autor o pohanských modlách, které Japonci uctívají. Jedná se o *buddhismus* a *šintoismus*, které jsou v Japonsku pevně svázány dohromady. Dodnes Japonci navštěvují jak buddhistické chrámy, tak šintoistické svatyně. Mají doma jak buddhistický oltářík a stejně tak věří v duše svých předků podle šintoismu.

„*Přebývají skoro v ustavičných a ukrutných válkách, poněkud proto, že od přirození jsou váleční a panování žádostiví, poněkud také proto, že krajina zlatem a stříbrem oplývá*.“ Je pravdou, že japonský středověk byl obdobím četných bojů a válek, proto je doba mezi léty

¹⁷⁷ *vlaský = italský*

¹⁷⁸ Hilská, V.: Dějiny a kultura japonského lidu. 1. vyd. Československá akademie věd, Praha 1953. s. 183.

1467 a 1573 nazývána *obdobím válčících knížectví*, japonsky *sengoku džidai*.¹⁷⁹ Nedá se ale říci, že tyto války byly bojem o drahé kovy. Je sice pravdou, že v Japonsku se nacházela a nachází naleziště stříbra a zlata, ovšem není jich mnoho.

Jedna z věcí, které Evropany fascinovaly, byl jiný životní styl a vysoký věk dožití. Přičítali to malým porcím jídla, které jsou typické pro japonskou kuchyni.

„Jest také zdravého a mírného povětrí, že do CL let mnozí živí jsou a ještě déle, což poněkud pochází z rozumného v pokrmech chování. Neb v nich jsou pokrmově sprostní, střídmost a střízlivost taková, že málo kdy v těžké nemoci upadají, a poněvadž zřídka stonávají, žádných lékařův nemívají, aniž také za takového se kde vydává. Kde se pak někdo roznemůže, tehdy neb bylinami, aneb něčím jiným sám sebe z přirození jsa veden léčí.“

Tehdejší Japonci přirozeně neznali medicínu v západním slova smyslu. Ovšem měli znalosti ohledně přírodní medicíny a přejali poznatky z Číny. S evropským pojetím lékařství se setkali až s příjezdem Portugalců, o rozvoj se zasloužil *Luis de Almeida*.¹⁸⁰

Stejně tak, neznali mnoho jiných produktů běžné pro Evropany: *„Ovce, koz a jiného takového dobytka a tudy ani sýrů, ani mléka nemají. Oleje a vína zbavení jsou, protože v těch krajinách ani olivový ani víno štípeno nikdy nebylo, a z toho pochází, že na větší dýle žízeň svou čistou vodou teplou aneb vlažnou hasí.“* V tehdejší době nebylo zvykem chovat dobytek. Hlavními potravinami byla rýže a ryby. Proto neznali ani mléko či mléčné produkty. Stejně tak neznali tehdy v Evropě běžný olej či vinnou révu. Nejčastějším nápojem byl zelený japonský čaj, který ovšem autor nazval *teplou vodou*.

„Olej, kterým pokrmy mastí a v lucernách pálí, na větším dýle z hořčičného semene dělají. Vosku, medu, ani včel nemají. Mají však nějakější stromy, které když jistého času v roce natínají, teče z nich

¹⁷⁹ Vasiljevová, Z.: Dějiny Japonska, s. 208.

¹⁸⁰ Slovník japonský dějin (Kokuši daidžiten), vol. 1. s. 431.

*jakási smaha*¹⁸¹, *ač ne tak, jako vosk hustá, avšak místo vosku ji užívají.*“ Je prokázáno, že se olej na svícení opravdu vyráběl z hořčičného semínka. Míza, o které se autor zmiňuje, se čerpala ze stromu jménem *haze* (櫨), která se užívala k výrobě svíček.¹⁸²

Další zajímavostí, kterou autor srovnává, je oděv: „*Šaty jejich jsou šaryvary až do kotníků, jaké při moři mívají plavci, a suknička otáhlá*¹⁸³, *s rukávy až do lokte plášť dlouhý kterýž na ramena zavrňávají. Vlasy své na způsob čepice zčesávají, a kteří se holí, tehdy z svých vlasů sobě čepice dělají, a na hlavě ji nosí. Strídmost a zdrženlivost v jídle a v pití jest tak veliká, že na jedné krmi, a ty velmi sprostné přestávají a víc jich míti nechtějí.*“

Šaty *šaryvary* jsou nejspíše *jukaty* (浴衣) – neformální letní oděv, který bývá uvázan tak, aby tvořil úzkou sukni. Pláštěm je myšleno *haori* (羽織) – pláštík do půli stehen, který se ovšem nosí přes formální oblečení kimono.

Pro tehdejší popis jakékoli země bylo důležité, jakými drahými kovy disponuje a v jakém množství. Autor tu příkládá zajímavé tvrzení, že Japonci nemají žádná platidla. „*Mince žádné nemají, ale starodávným způsobem, kus zlata a neb stříbra nedělaného za koupě své vedle slušnosti dávají. Zlata a stříbra i jiných kovů jako i my zde mají dostatek, krom mosazí a mědí, avšak jakýsi kov tak temperují, že ním železo řezati mohou.*“ Monetární systém byl na přelomu 16. a 17. století velmi složitý, ale určitě se v oběhu nacházely jak starší měděné mince, tak i stříbrné a zlaté. *Oda Nobunaga* rozmnožil jejich oběh, což velmi prospělo obchodu.¹⁸⁴ Razil mince *tenšó oban* ze zlatého prachu, který byl původně užíván jen při buddhistických obětech.¹⁸⁵ Dále byly v oběhu kusy zlata, jež tavili soukromníci, a další různé mince, které si razila knížata v některých provinciích.¹⁸⁶

¹⁸¹ *smaha* = míza

¹⁸² Slovník japonský dějiny (Kokuši daidžiten), vol. 11, s. 549.

¹⁸³ *otáhlá* = těsná, přiléhavá

¹⁸⁴ Hilská, V.: Dějiny a kultura japonského lidu, s. 157.

¹⁸⁵ tamtéž, s. 157.

¹⁸⁶ tamtéž, s. 157.

Naleziště zlata a stříbra vystačily japonským potřebám, nemuseli ho dovážet. Temperovaným kovem je zřejmě myšlena kalená ocel, ze které se vyrábí japonské meče – *katany* (刀).

V závěru dokumentu se autor zmiňuje ještě o vzdělání a o zajímavém systému písma. První, o kterém mluví, je písmo egyptské, čili hieroglyfické – obrázkové. Z obrázků se sice vyvinuly čínské znaky, které Japonci přejali, nicméně jedná se o písmo znakové – *kandži* (漢字). Druhým písmem složeným ze slabik myslí autor dvě slabičné abecedy – *hiraganu* (平仮名) a *katakanu* (片仮名):

„Dvojnásobný způsob písma mají, jeden jest egyptský, kterého jsou užívali prvé, než litery nalezeny byly. A jest takový, že skrze nějaký obrázky svůj úmysl oznamovali, náboženství, běh času i jiné věci jimi poznamenávali. S takovými literami, někteří takový mramorové sloupové ještě v Římě se nacházejí a tomuto takovému písmu skoro všudy na tom ostrovu rozumějí. Druhý způsob písma jest nám obecný, jenž se skládá ze sylab a z nich potom slova a tomuto způsobu nerozumí než jedná částka ostrovu, jako jazyku, nebo jak mají rozmanitost vlastností v jazyku, tak i v literách. Nepíší pak napříč jako my, ale píší počnouc od vrchu až dolů, jako se zpátkem vminoucí, počet a litery píší.“

Tento odstavec je vůbec první českou zmínkou o japonském písmu. Je poměrně zajímavé, že autor přirovnává znaky k egyptskému písmu, na druhou stranu je tento popis na svou dobu velmi přesný a podrobný.

Lze zde vidět, co pro autora dokumentu bylo důležité zmínit. Krom podnebí se dosti často zaobírá stravou, ze které podle něj pramení dlouhý věk. Popisuje japonské exotické plodiny, shledává zvláštním, že se lidé mohou obejít bez vína a oleje a naopak pijí i v létě teplou vodu (myšleno japonský zelený čaj). Je zajímavé, že se nevěnuje vzhledu a fyzickým znakům Japonců, které musel v Římě na vlastní oči vidět. Jedinou pozornost věnuje jejich oděvu. Velkou pozornost též věnuje japonskému písmu, o které se asi zajímal ve větší míře, o čemž svědčí poslední dosti podrobný odstavec.

Naopak nevěnuje větší pozornost kultuře jako takové, zmiňuje se jen o malířství a architektuře: Žádné zmínky o typicky japonském umění zde ale nenacházíme, přestože v této době zažívalo Japonsko svůj kulturní rozvoj a formoval se tehdy například čajový obřad, ikebana nebo i umění boje.

4. Závěr.

Výprava čtyř mladých šlechticů do Říma k papeži měla pro japonské křesťanství i pro Japonsko samotné velký význam. Byla to první velká výprava do Evropy a setkání s papežem posílilo misijní činnosti v Japonsku. Ovšem ne na dlouho.

Mezi léty 1560 a 1600 se totiž v Japonsku změnila vnitropolitická situace a to mělo dopad i na křesťany. Do bojů vedoucích ke sjednocení Japonska byly zataženy buddhistické sekty a křesťané byli akceptováni jako potencionální spojenci.¹⁸⁷ Evropané byli ale podezírání z kolonizátorských úmyslů, měli ekonomickou i vojenskou převahu a uměli využívat náboženské propagandy a diplomacie.¹⁸⁸ Tehdy *Hidejoši* vydal dva dekrety, ve kterých nařídil misionářům opustit Japonsko a zakázal masovou konverzi, jelikož škodí zemi.¹⁸⁹

Pronásledování rostlo, v roce 1617 byli popraveni čtyři misionáři a o pět let poději dalších 120 misionářů a konvertitů.¹⁹⁰ Vyvrcholilo v letech 1637 až 1638, kdy téměř 20 tisíc křesťanských rolníků bylo pobito několikanásobně silnějším šógunátním vojskem.¹⁹¹ S výjimkou několika mála izolovaných skupin skrytých křesťanů tato porážky představuje konec křesťanství v Japonsku.¹⁹²

Na pronásledování se musela podílet i knížata, včetně rodu *Date* (伊達), který vyslal roku 1613 další poselstvo do Evropy, tentokrát přes Mexiko.¹⁹³ Tato výprava byla iniciována františkány a jejím cílem

¹⁸⁷ Beasley, W. G.: *Japan Encounters the Barbarian*. 1. vyd. Yale University Press, London 1995. s. 19.

¹⁸⁸ tamtéž. s. 254.

¹⁸⁹ Beasley, W. G.: *Japan Encounters the Barbarian*. 1. vyd. Yale University Press, London 1995. s. 19.

¹⁹⁰ tamtéž. s. 90.

¹⁹¹ tamtéž. s. 91.

¹⁹² Reischauer, E. O., Craig, A. M.: *Dějiny Japonska*. 2. vyd. NLN, Praha 2006. s. 91.

¹⁹³ tamtéž, s. 90.

bylo spíše navázání obchodních kontaktů se Španěly.¹⁹⁴ Neměla proto již takový význam.

Výprava z roku 1583 naplnila *Valignanova* očekávání, křesťanství v Japonsku bylo posíleno. Po příjezdu do Japonska se *Mancio Itó*, *Martin Hara* a *Julian Nakaura* přidali k jezuitům v *Amakuse*¹⁹⁵, studovali teologii Makau a byli roku 1608 vysvěceni v Nagasaki na kněze.¹⁹⁶

O dalších osudech těchto delegátů není moc známo. *Mancio Itó* zemřel na nemoc v Nagasaki roku 1612, *Martin Hara* byl s ostatními církevními představiteli roku 1614 vyhnán.¹⁹⁷ Následoval ostatní jezuiti a usídlil se v Macau a zde zemřel roku 1639.¹⁹⁸ *Blahoslavený Julian Nakaura* pokračoval v misijní činnosti, ovšem byl roku 1632 zatčen a ve vězení po devíti měsících podlehl následkům mučení.¹⁹⁹ 24. listopadu 2008 byl blahořečen.²⁰⁰

O významu *výpravy Tenšó* pro evropské prostředí svědčí i fakt, že zpráva o audienci u papeže byla do konce 16. století vydána asi v 70 dokumentech a přeložena do různých evropských jazyků.²⁰¹

Jedním z nich je jediný česky psaný dokument „*Zpráva toho všeho, co jest se dalo v Římě (...)*“.

Velká část je spjata s tehdejšími náboženskými poměry v Evropě, tj. je silně namířena proti protestantům a na druhé straně velebí papeže. Autor se vědomě snaží posílit katolickou církev, apeluje na čtenáře jakožto na pravověrného katolíka, aby si vzal příklad ze čtyř mladých Japonců, kteří se plavili za papežem přes půl světa. Když si

¹⁹⁴ Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*, s. 899.

¹⁹⁵ *ostrovy po jižním pobřeží Kjúšú, dříve knížectví Higo, nyní náleží k prefektuře Kumamoto*

¹⁹⁶ zdroj: http://www.manresa-sj.org/stamps/1_Tensho.htm

¹⁹⁷ tamtéž

¹⁹⁸ tamtéž

¹⁹⁹ tamtéž

²⁰⁰ tamtéž

²⁰¹ Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*, s. 9.

pomineme tento mírně nábožensky zkreslený text, lze z textu vyčíst fakta o pobytu japonské výpravy v Římě i cenné informace o Japonsku.

„Zpráva toho všeho, (...)“ je unikátním dokumentem zachycující první Japonce na evropském kontinentě. Na významu mu přidává fakt, že obsahuje první rozsáhlejší popis tehdejšího Japonska v češtině. Nejen, že je to jediný dobový tisk, ale je i jediným česky psaným pramenem, který se touto událostí zabývá.

5. Resumé.

The main topic of this bachelor's thesis is the journey of the first to Europe., their arrival and activities on the continent , including the embassy to Pope Gregory XIII in 1583. The idea of sending these peoples was originally conceived by the Jesuit Alessandro Valignano and sponsored by the three Christian daimyos – Omura Sumitada, Otomo Sorin and Arima Harunobu.

The first part of the thesis describes the situation in medieval Japan, but also devoted to the first Europeans in Japan and shows the importance of Alessandro Valignano. The second part analyzes the old Czech document named *Zpráva toho všeho, co se jest dálo v Římě (...)*, which is connected to the three Christian daimyos. The last part of this document is the oldest known essay about Japan in Czech language. The main concern of the final part of this thesis is to point out the significance of the document according to its information about Japan.

6. Bibliografie.

- Beasley, W. G.: *Japan Encounters the Barbarian*. 1. vyd. Yale University Press, London 1995.
- Brown, J. C.: *Courtiers and Christians: The First Japanese Emissaries to Europe*. In: *Renaissance Quarterly*, Vol. 47, No. 4. The University of Chicago Press 1994. s. 873. Dostupné na [www](http://www.jstor.org/stable/2863218?&Search=yes&term=Mancio&term=Ito&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26wc%3Don%26dc%3DAI%2BDisciplines%26resultsServiceName%3DdoBasicResultsFromArticle&item=3&ttl=8&returnArticleService=showArticle):
<http://www.jstor.org/stable/2863218?&Search=yes&term=Mancio&term=Ito&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26wc%3Don%26dc%3DAI%2BDisciplines%26resultsServiceName%3DdoBasicResultsFromArticle&item=3&ttl=8&returnArticleService=showArticle>
- Elisonas, J.: *Christianity and the daimyo*. In: *The Cambridge History of Japan*, vol. 4. Cambridge University Press 1991
- Higashibaba, I.: *Christianity in Early Modern Japan*. 1. vyd. Brill, Leiden 2001. Dostupné na [www](http://books.google.cz/books?id=oi2II1sTYJwC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false):
<http://books.google.cz/books?id=oi2II1sTYJwC&printsec=frontcover#v=onepage&q&f=false>)
- Hilská, V.: *Dějiny a kultura japonského lidu*. 1. vyd. Československá akademie věd, Praha 1953.
- Kleiser, A.: *P. Alexander Valignanis Gesandtschaftsreise nach Japan zum Quambacudono Toyotomi Hideyoshi 1588 – 1591*. In: *Monumenta Nipponica*, Vol. 1. Tokio 1938. s. 70-98. Dostupné na [www](http://www.jstor.org/stable/2382446):
<http://www.jstor.org/stable/2382446>
- Mason, R. H. P.; Caiger, J. G.: *Dějiny Japonska*. 1. vyd. Nakladatelství Miroslav Sobotka, Fighters Publications, Praha 2007.
- McCall, J. E.: *Early Jesuit Art in Far East*. In: *Atribut Asiae*, Vol. 17, No. 1. 1954, s. 39 - 54. Dostupné na [www](http://www.jstor.org/stable/3248948?seq=15&Search=yes&term=Mancio&term=Ito&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26wc%3Don%26dc%3DAI%2BDisciplines&item=4&ttl=8&returnArticleService=showArticle&resultsServiceName=doBasicResultsFromArticle):
<http://www.jstor.org/stable/3248948?seq=15&Search=yes&term=Mancio&term=Ito&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIto%26wc%3Don%26dc%3DAI%2BDisciplines&item=4&ttl=8&returnArticleService=showArticle&resultsServiceName=doBasicResultsFromArticle>
- Moran, J. F.: *The Japanese and the Jesuits*. 1. vyd. Routledge, London 1993. s. 9. Dostupné na [www](http://books.google.cz/books?id=SKVay_V_T1UC&pg=PA107&lpg=PA107&dq=alessandro+valignano+diary&source=bl&ots=hsXTyXCQNP&sig=a5G1LpJNlKrIOqE9C_ZQ8oPwo5M&hl=cs&ei=xAVhTNyXDY3gOKbmhb0K):
http://books.google.cz/books?id=SKVay_V_T1UC&pg=PA107&lpg=PA107&dq=alessandro+valignano+diary&source=bl&ots=hsXTyXCQNP&sig=a5G1LpJNlKrIOqE9C_ZQ8oPwo5M&hl=cs&ei=xAVhTNyXDY3gOKbmhb0K

[&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=4&ved=0CCkQ6AEwAw#v=onepage&q&f=false](#)

- Sansom, G. B.: Japan, *A Short Cultural History*. Revised Edition. The Cresset Press, London 1946.
- Šťavíková, D.(překlad): *František Xaverský: Výběr z korespondence jezuitského misionáře Dálného Východu*. 1. vyd. Velehrad, Kyjov 2005.
- Vasiljevová, Z.: *Dějiny Japonska*. 1. vyd. Nakladatelství Svoboda, Praha 1986.

Příručky a slovníky:

- Čapka, F.: *Dějiny země Koruny české v datech*. 3. vyd. Libri, Praha 1999.
- *Slovník japonských dějin (Kokuši daidžiten)*, vol. 2. 1. vyd. Tokio, 1980.
- *Slovník japonských dějin (Nihonši džiten)*, 1. vyd. Tokio, 1999.
- *Internetový slovník staré češtiny:*
<http://vokabular.ujc.cas.cz/hledani.aspx>
- *Konvertor měr a vah:* <http://www.converter.cz/prevody/delka-stare-cizi.htm>

Další použité internetové zdroje:

- <http://www.cz.emb-japan.go.jp/cz/>
- <http://maps.google.com/>
- <http://www.zemepis.com/vek.php>

6. Obrazová příloha.

*Příloha č. 1: Tisk se zprávou o poselství. Augsburg, 1586.*²⁰²

V horní řadě zprava doleva Mancio Itó, tlumočnick otec Mesquita a Julian Nakaura. Pod nimi Michael Čidžiwa a Martin Hara.

²⁰² zdroj:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4a/JapaneseEmbassy.jpg>

Příloha č. 2: Malba s tématem „Japonská delegace a papež Řehoř XIII.“ z roku 1655. Autor neznámý.²⁰³

²⁰³ zdroj:

<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/f/f9/JapaneseDelegatesAndPopeGregory13.JPG>

Příloha č. 3: Dřevoryty tehdejších křesťanských budov v Japonsku.

Z ilustrované edice „Coppendio della heroiche et gloriose attione et Santa Vita Papa Gregorio XIII.“ z roku 1596 od M. A. Ciappiho.²⁰⁴

Vpravo nahoře noviciát v Usuki, pod ním kolej ve městě Funai. Vlevo nahoře seminář v Arimě a pod ním seminář v Azučijamě.

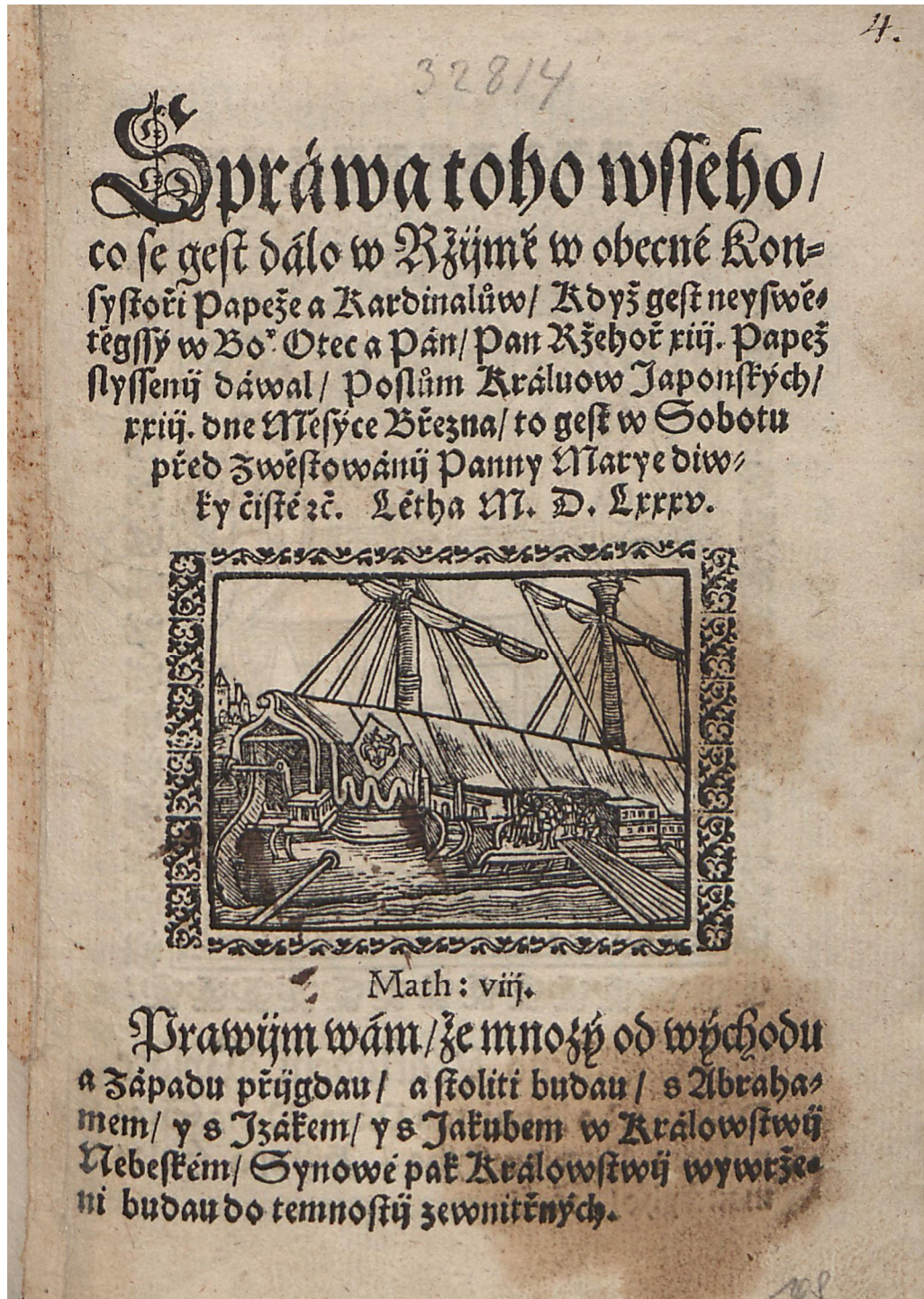
Fig. 4 Woodcut. Usuki and Funai
Courtesy New York Public Library

Fig. 5 Woodcut. Arima and Azuchi
Courtesy New York Public Library

²⁰⁴ zdroj:

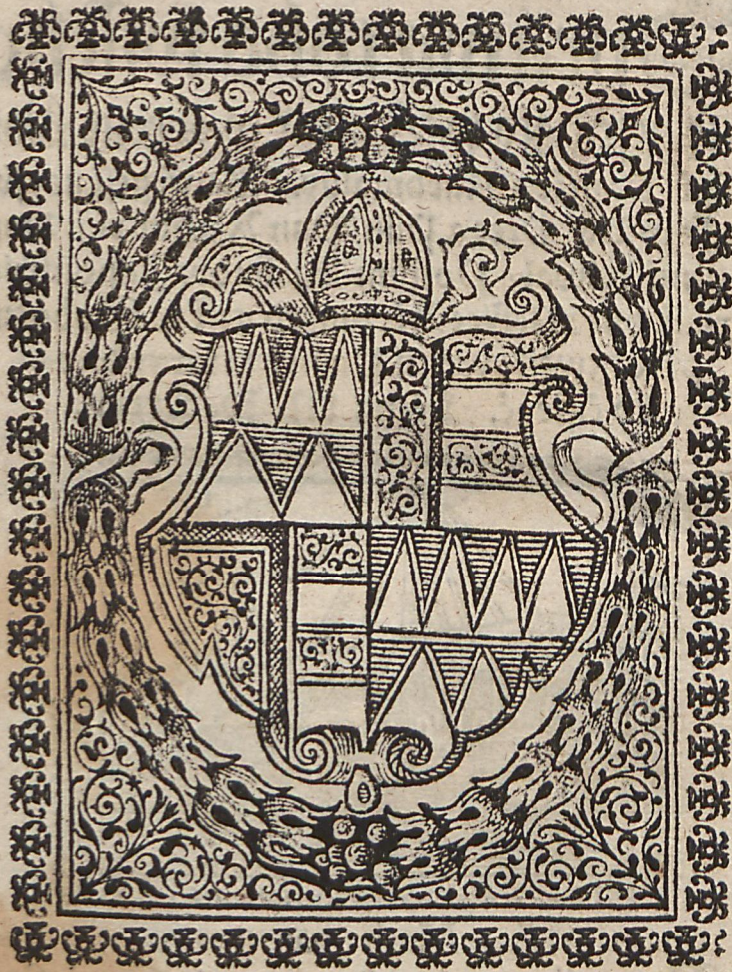
<http://www.jstor.org/stable/3248948?seq=15&Search=yes&term=Mancio&term=It&list=hide&searchUri=/action/doBasicSearch%3FQuery%3DMancio%2BIt%26wc%3Don%26dc%3DAI%2BDisciplines&item=4&ttl=8&returnArticleService=showArticle&resultsServiceName=doBasicResultsFromArticle>

5. Dokument Zpráva toho všeho, co se jest dálo v Římě
(...).²⁰⁵

²⁰⁵ zdroj: Vědecká knihovna v Olomouci.

1579-1598

Vytisťeno Nákladem Mysoco
Důstogneho Knížete a Pána / Pana Stas
nislawa Pawlowskyho / Biskupa Solo
maučyho / zc.

¶ Předmluva k Křesťanskému
Čtenáři.

Dě věcy sau / kterých při tomto
Poselství předně šetřiti máme / Neprá-
vný gest divné a nespýtatedlné
opatrování Boží / kterak on swu Církev welmi
divné spravuge a chrání / tak že nikdy naní takos
weho sauzení a těžkosti nedopauští / aby gi z dru-
hé strany zase potěšiti nemel. Což y při tomto
Poselství se spatřiti může / neb kdýž w těchto Kra-
ginách mnozí od Církwě Swaté odpadali / ráčil
Pán Buoh to spuosobiti / že rowně toho času w
gineych a neznámeych Zemích / daleko wýcegi k
Církwí gich připadalo. Děli w těchto Kragi-
nách mnozí / Kázali / psali / malowali / že Papež
gest Swůdce / Syn zatracený / Šelma / a Anty-
kryst / nechtel toho Pán Buoh zanechati na swým
Nústodržícím / ale poslal z dalekých Kragin / Lid
neznámý / neslychaný / yako hodnowěrné a nepo-
russené Swědky / aby wšem takowým yako Kli-
nem Dsta zarazyli / řkauce: Nepravdu mluwíte /
nebo my wěríme / že on gest Nústodržící Pána
Krysta / že Pravdu vějí / a Cestu k Nebi vřazuge /
Protož y my přišli gsme z daleka / abychom Nús-
drost geho slyseli / a od něho se gi naučili / ne tak yas-
to gest přišla Králowna z Sáby k Šalomau

nowi který byl figura Pána Krysta / ale jako k
Městodržícymu Pána Krysta / který gest daleko
wúcegi nežli Salomaun. Nebo Swětlo ukáza
lo se nám w Wýchodných Kraginách / y my také
přišli sine s dary našými / jako ginij tři Králowé /
abychom se Pánu Krystu w geho Městodržícym
yako w Gesličkách ležícymu klaněli / a prawu wú
ru / naděgi / a Lásku / obětowali. Ale wým že mno
zy gim ne uwěřij / ale snad y z toho rmautiti se bu
dau / yako gsau se rmautil: Herodes / a Geruzalem
stij / když také tři Králowé na Krále Židowstěs
ho w Židowstwu tehdaž narozeneho / se ptali / a
ač prawda byla / že se byl narodil / a wssak welmi
málo gich uwěřilo / aniž s Králi sli / aby ho hleda
li. Ale snad by někdo řekl / zle gsau tito Králowé
sprawenij / a neměli psáti Městodržícymu Božij
mu / než že on se Městodržícym Božijm činij. Ale
tito slawnij Králowé / tuž odpověd gim dáti
mohau / kterauž někdy Pilát dal Židuom / a gestě
až podnes mnohým dáwa: Co gsem psal / to gsem
psal / Nebo ač Židé nechtěli aby Pilát Pána Kry
sta gmenowal Králem Židowstým / a wssak předce
ním byl / gest / a bude na wěky. Tak také y tuto / ač
mnozy nechtěgi tomu / aby Papež byl Městode
řícym Pána Krysta / a wssak on hned poněm ním
byl / gest / a bude / až do Saudnyho Dne / nebo Ne
be y Země zahyne / a toto Slowo Páně / Petře
pas Owce mé / ani žádné gině / nezahyne.

3

Druhé gest/ čeho při tomto Poselstwü ssetřiti máme/ aby se žádný nad těmi řečmi / kdýž prawü že mu se klaněgü / Nohy lübagü/ a ge na Hlawu swau kladau/ nehoršil / neb takowá slowa nic gi něho nežli Srdce gegich Pokoru/ Pobožnost / a Dpřijmnost vřazugü : A wěřim že y w těchto naššých Kraginách / milý Swatý Wáclaw / a giná Pobožná Kněžata/ rowně w takowé uctiwosti/ a wážnosti/ Stolicy Aposstolskaw sau měli : Aníž také/ kdo to dobře wvažuge/ proti Püšmu Swa tému gest. Neb co se prawnüho dotýče / Abraham klaněl se třem Angelüm / Gene: xvij. Loth dvěma Angelüm/ Gene: xix. Jakob pať sewššim Doo mem swým/ klaněl se Esaowi Bratru swému/ čti wššedku Kapitolu xxvij. Gene: Ruth také padššy na Twář swau/ klaněla se Boozowi / Ruth ij. Abigail také před Králem Dawidem vpadla na Twář swau/ a klaněla se gemu / i. Reg: xxv. wššak wždy s rozdýlem/ neb nemáme tomu rozuměti/ že by se Lidem tím aumyslem jako Bohu klaněti měli / neb by bylo Modlářstwü / a tať Mardocheus nechtěl se klaněti Amanowi / Ester. ij.

Co se pať lübanü Noh dotýče/ to také wěc Pobožná gť/ a znamenü weliké pokory / yako lübanü Twări/ gť znamenü Lásky/ která wššedy srowná wá/ day mi prawü Izák polübenü Synu muog / Gen: xxvij. Laban také lübagüc Jakoba wwedl do Domu swého/ Gen: xxx. A Spasytel náš / A ij

skutku/ než co se znamenánj a smyslu pravého do-
týče/ zdagú mi se tito Králowé netoliko Křestias-
né/ ale y wykladáci Prorokow/ a neb sami Pro-
rocy beyti/ nebo strze kladenj Uoh na Slawu/ nic
giné se neznamená/ gediné dokonalá poddanost/
yako když S. Pawel prawj: Wsseký prey wěs-
cy poddal Uohám Pána Krysta (Effe: j.) a mus-
sý prey Pán Krystus Kralowati/ dokawadž by
nepoložil wssch nepřátel pod Uohy geho (j. Cor.
rv. A wotom prorokowal Dawid S. Psal: 109.
Synu/ sed pry na Prawicy mé/ dokawadž nepo-
ložim wssch nepřátel twých za podnožj Uoh
twých: Au tomu tito Králowé rozuměgú/ že až
posawád byli gsau nepřátele Božj / chtěgú beyti
Podnožj Pána Krysta/ neb na Podnožj Uo-
hy se stawěgú / a chtěgú mu beyti práwé a wěrné
poddanj / neb co se činj Njstodržjčymu geho /
tať mu wděčné gest/ yakoby genu samému činěno
bylo. (Matth: xxv.) Josue pať Swatý gestě
něco wjčegú včini/ nebo Králuom které byl pře-
mohl / netoliko on na gich Křky kladl Uohy / ale
y giným to rozkázal činiti (Jos: x.) a to owšem
byla figura Cyrkwe Swaté. Gsaw y giná Pro-
roctwú/ yako nepřátele twogú / Zemiljzati bu-
dau: Ale pro wtráčenj ge opausřim/ nebo stěd-
mému rozumu tyto přjkladowé a pjsma postaći
mohau. A wssak gestliby někdo na tom přestati
nechtěl/ ten nechť aspoň poslyšy co gest Luter sam
w Předmluwě o odpustčych k Pápeži Lwowi p.

psal: Nasy swētēgšsij/ pry/ Otce/ prostřeneho Uos
hám Swátosti twé sebe offerugij sewššim co má
a co se: Obžiwug/ zamordug/zawolag/ odwoleg/
stworzug/odsuzug yakžkoli se ljubij/hlas twūg/ hlas
Pána Krysta býti/ chcy vznati/ zč. X gestli Luter
toto vprějmně psal/ nemagij se ginij wničemž nad
tēmi Králi horššyti/ paklič gest ne vprějmně psal/ y
kdož dobry bude chytiti genu swū Dussy swētiti?
Něg se dobře Čtenāři w Pānu Krystu milý /
a Pána Boha za vprějmnost / a pokoru prosyti
nepřestāweg.

Létha M. D. LXXXV. xxiij.

dne Měsíce Března/ času rannij°/ Neywoyššij Bi-
skup Řijmský Kzech rij. posadil se w tom Palácu/ w kter-
rým Králowé a poslowé gich slýšáni býwagj/mage při sobě
Kardinálw Swatého Kostela Řijmského ne malý počet
a množstwij giných Knížat y Biskupūw : Tehdy s welikau
wšfeh Stawūw ochotnosti / a s slawným Komonstwem /
wvedenij saw Králuow Japonšých dwa poslowé Mancius
a Michael, Který také Knížete z Omury poselstwij wyrjzo-
wal/ a z Towaryšsuow gich z neyvrozenēgššijch Japonšých
geden gménem Martin/ nebo druhý/ gménem Julian/ težce
nemocen byl. Adyz pak w obyčegnan a naležitau poklonu
geho Swátosti včimili/ a Uohy poljúbili/ welmi lástkwě a
dobrotiwě saw od něho přiwjrtani / a potom pak na mýsto
ginu pripravēné/ a od Řjeditele vřázané s welikū wctiwosti
odesli : A hned čtenij gsau wuobec Listowé/ kterēz oni od
swých Králuow byli přinesli/ gsauce z Japonšého Razyka
na Wlastj/ a Latinskj / a nynij na Čestj přeloženj / a to
w tato slowa.

Wenpis Listu Jeho milosti Nyn-
jasněgšsýho Krále Dngského Franciska.

Nynwzšsýho Pána Boha po-
korně za Pomoc žádajíc / s welikau po-
nůženoſti k Swattoſti waſſy psáti začiu
nám. Ten Pán který gē správce Nebe y země / ge-
hožto Panowánij nad Sluncem / Měsycē y Swēs
zdámi / w hlubokých temnoſtech poſtawē / když sem
nerozuměl a newěděl / ráčil geſt rozkázati aby Pa-
ſnoſti geho Swětlo také nám zaſwūtilo / a naſſe
mu obzwláſtně Lidu / ráčil geſt otewřiti Skři-
nů ſwého Milofredenſtwů a drahých Perel něco
málo wůcegi nežli před xxxiiij. Lethy / když geſt rá-
čil sem do Japonſkých Králowſtwů poſlati Knězi
z towarýžſtwa gměna Pána Gežůſſe : z gegichžto
ſpaſytedlného a Božſkého rozſywanij / také něco
ſkrze dobrotu Božſku padlo do Srdece mého / kte-
rěžto zagiftē tať znamenité / y giná mnohá dobro-
dinij waſſym / pře Swatý wſſeho Křeſtianſtwa
Otcē / neywojce Modlitbám a Zaſluhám připiſugi.
A protož kdyby mi Wálky / ſeſloſt mého wěku a
nedoſtatek zdrawů / na překážku nebyli / ſám oſob-
ně bych ſe wyprawil / abych ſparřiti a wetiti mohl
ta Swatá Můſta / a po wykonánij poſluſſenſtwů
ſwého / chtěl bych Swattoſti waſſij také y Nohy
Pobožně lůbati / a ge na Glawu ſwan wložit / ba y

B

wo to bych stal/ aby wassj Swatou Kufau/ Sro
dce mé znamením Swateho Kříže poznamená
no a zapečetěno bylo/ ale poněwadž předpowěde
né příčiny sau mi na překážku/ byl gsem myslil a
bych Pána Jeronyma Sestry své y Krále z Funz
gi Syna/ místo sebe poslal / ale poněwadž on ny
ně w dalekých Kraginách gest/ a Otec Visitator
pospýchá a pohotowě gest / za dobré gest uznáno
a vsuzeno/ aby Pán Mancía Sestřenec geho/ tímž
spu sobem a gménem poslán byl. To pak sobě za
weliké dobrodinij počítati budu / když wedlé au
řadu Místodržitelstwü Božjho mne/ a toto křesťi
anské Stádo tak yak gste počali sedrowati/ a nám
napomocný býti ne přestanete. Skříňku z Swat
ých Kostmi a gich ostatky kteráž od wassy Swat
osti s krze tehož Otce Visitatora mne odeslána by
la/ s wděčností gsem přigal / a gi na wrch Hlawy
swe s uctiwosti sem wložil. Za kterauž Swatosti
wassy tak weliké Důky činím y mám / žeby toho
žádná Dsta ani Razykowé wyprawiti nepostačili.
Nebudu obssyrněgi psáti / poněwadž y o mně y o
wěcech tohoto Králowstwü Otec Visitator y Pá
Mancius wsse obssyrněgi budau Swatosti wassy
Austně wyprawowati / genuž to já w prawdě a
vpřjmně poklonu činie / tento List s bázni a třese
ním sem napsal x i. Dne Měsíce Ledna / Lětha
po přjstj Páně: M. D. LXXXII.

Přüpis.

Poklony hodnému / a Krále Nebeského na Zemi
Mústodržícýmu / velikému a Neyswětégssýmu
Papeži.

Podpis.

Neyswětégssým Swattosti wassy Nohám pod
střený.

Frantissek Král Bungsky.

Weypis Listu Jeho milosti Ney-
jasněgssýho Krále Arimanského Protasia / zč.

S milosti Božjü ponüženě a pokorně
toto mé Psanj k wassy Swatosti offerugi / přede
dwěma Lethy / to gest M. D. LXXX°. od přjstj
Páně přes celý Puost / kteréhožto času obwozlá
stně a neywüce se připomjná předrahé Dmuče
nj a Smrt Pána nasseho Gežüsse Krysta / byli
gsine v velikých wálečných Baučlách / a to s ne
malau mau y wssch mých škodau a rozmjsskau.
A wssak mi w hlubokosti ležjčýmu Pohanských
temnostj / ráčil Otec milosrdenstwü / Swětlo
prawdy swé / a vpřjman Cestu wkazati / skrze we
lebného Visitatora, a giné Slowa Božjüho Kazas
telez Towaryžstwü gména Pána Gežüsse / kterjž
to snažně mi na pomoci byli / a skrze Swatost
Kčtu Swatého na mne / a na mé / Božské milosti
B j

Kosus Nebes swolali/ z kterehožto tak welikého
a znamenité^o dobrodinij diwně se radugje/ Krály
Nebeske^o bez kóce díky činiti nepřestávám. A po
něwadž Swattost wasse wsecto Křestiáské stá
do spravuge a pase/byl gsem toho náramně žádo
stiw / sám osobně tam přigjiti/ a před Swattosti
wassy na Zemi rozprostřený/s ponůženosti a s po
korau/ powinné Křestianské poslussenstwij učini
ti/ a po polůbenij Uoh Swatých na Hlawu swi
ge wložiti: Ale poněwadž pro weliká má zaneprážo
dněnj/ sám toho nemohu wykonati / Posylám s
týmž Otcem Vilitatorem Wnuka swě^o Pana Mi
chala/ aby na Mjstě mém tu powinnost Pobožo
nau wykonal/z kterehožto také wsem mým žádo
stem/y giným wěcem Swattost wasse porozumj/
Uybrž y zté přičiny tuto nic obssyrněgi ne pū
ssy/ ale gemu vprjmným a pokorným Srdcem w
ctiwau poklonu činjm. Datum VIII. dne Ledna
Měsýce / Lětha M. D. LXXXII°. po Prjssij
Páně.

¶ Přjpis.

Tento List buš oddán tomu Welliké^o a Swatě
mu Pánu / gemužto yá se klanjm / gesso Božij
Mjsto držj.

¶ Podpis.

Swattosti wassy Střewicom se podstjrá Pan
Protasius,

**Wepis Listu Nejjasnějšiho Kní-
žete a Pána Omuranstýho Bartholomége/ rč.**

Ač se obávám abych se hrůchu smě-
losti zbytečně nedopustil / a wšak s milosti Nebe-
ského Krále/ tento sprosiny List Swatosti wassi
odsylam/ a poněwadž na Zemi/ Božj místo držj-
te / a z včenj wasseho a z spráwy wesskeren Lid
Křestianský wissj / owšem sprawedliwé by bylo/
abych já se sám přes wšedá Moře plawil / a O-
sobně Swatost wassj nawstjwil/ a po poljbenj
wassých Noh Swatých/ ge na Hlawu swau po-
ložil/ ale že gsem až posawád tu powinnost wyko-
nati nemohl / byli toho weliké a hodné přjčiny.
Nedáwno pač do těchto tak dalekých Kragin
přissel Otec Visitator z towarystwa gména Pána
Gežjše/ aby tato místa Křestianská nawstjwil/
a když gest mnoho wěcy chwalitebných a Pobož-
ných nařjdl / zase k swj Wlasti od nás se nawra-
cuge/ kteraužto wybornau příležitosti já gsa po-
bjdnut/ nechtěl sem toho obmesskati/ abych Bra-
tra swého Syna Pána Michala / snim neměl k
wassj Swatosti odeslati/ kterjžto ač takowýmu
auřadu nenj rowný/ wšak mi to bude welmi wdě-
čné/ gestli ho Swatost wasse k poljbenj Noh
swých Swatých připustj. Za to také Swatost
wassj pokorně prosjím/ y zawazugi / abyste mně
B ij

w své paměti zachovali / a mně y tyto Japonské
Křesťiany Otcovsky milowati ráčili / a toho sa-
mého tuto žádosti w gsem. Cíné pak věci Swat-
toš waffe z Otce Vilitatora, a z téhož Pána Mi-
chala / před sebou vlyssy a pozná. Kterémužto já
vpřijmně poklonu činij / s bázní sem psal. Datum
XXVII. Dne Měsíce Ledna / Léta po Příkladu
Páně: M. D. LXXXII.

¶ Přijpis.

Sepnuteyma Kufama a s poklonau odsylám ty-
to věci / Učeswětěgššjmu Pánu Papeži / welitě-
ho Boha Městodržjčjmu.

¶ Podpis.

Já Pán Bartholoměj / Swatým Uoham was-
ššj / na Zemi podeščený.

Když tii Listowé byli přečtenj / a mlčenj
se stalo / tehdy gménem těch Posluow Králow-
ských y Králowow učiněna gest podepsaná řeč od
Kasspara Konsalwa Portugalšského / Kněze z
Towaryšstwa gměna Pána Gežjše / zč.

Hstrowy Japonské tak weliké-
mi Moři a mnohými Zeměmi přiroze-
ně od nassých Kragin oddělilo / tak že
některým málo ledwa gméno gich známo bylo / nic
gineho onich newědauce / a nynů gessře aby ge nēs
kterů býti wěřili / sotwa k tomu přiwedeni beyti
mohau. A wssak Nayswětégssů Otce w skutku
saw / a gsaw w počtu mnozů / w welikosti ssyrocy /
Městy hognú / Lid w nich wtipný / a w wálečných
wěcech zběhlosti obdařený atak znamenitý / že kdož
gsaw ge y widěli / wssed y giné Národy w stranách
toho Swěta že přewyssuge poznali. Knassům pak
Národům w těchto Kraginách aby mohli přiro-
wnáni býti / že ničehéhož gineho krom prawého
Náboženstwů kteréhož neměli a prawého Swě-
ta Wůry Křestianské / toliko se gin nedostáwalo /
a wssak y ta před ne mnohá Lety / puowodem této
Swaté Stolice w těch dalekých Kraginách roz-
sýwati se gin počala: chaternými owssem (což y z
počátku zakládání Cyrkwě Swaté že se stalo w
me) počátky / při chudých a nuzných / y od Swěta
opowržených Liděch / a wssak mocný a dobrotiwý
Buoh / dáwage moc a wzrost Slowu swému / po-
málu y wzácněgssů Lid potom gi přigýmali / až na
posledy teš před několiká Lety / a zwláště tehdaž
když gest wasse Swatost sstiaště na Stolicy A-
postolsku dosědla / a gi hned wyborně spravos

wala/ k Potentatům/ k Knížatům/ a k Králům gť
přišla a se dostala: což ač tobě velikú radost a wes
selú z mnohých příčin přináseti má/ wssak neywj/
ce ztē/ že kdýž ty Křestianské Náboženstwú/ kteréz
mnohými chytrostmi y násylím od Kacyřůw/ a to
w blížkých Kraginách gest nakáženē/ a podwra/
cenē/ zase swelika snážnošij napraviti a wzburu
zwešti vsyluges/ tehdy od ginud y zdalekých kra
gin tať veliký počet Lidu Pohanského k Strádu
Pána Krysta a k Katolické Cýrkwi Swaté sly
ššys a widššs býti přiweden a přidán. A wssak
ač této radosti vžitēk mohl gsy prwe škrze slyšsenú
přigúti a néyakē tať z toho weselú y chuť na my/
ššú pocýtiti / ale dneššního dne / muožes nim y
Oci swé až do sytošti nasýtiti/ a w Palácu twém
zgewně a swětle wystaweny Rukami se ho dotý/
kati/ a wchowatē z něho na myššl swé rozkossē/ Nas
to swé wlastnj/ ne to iko sám vžúwati/ ale y giným
z něho/ a wššy Cýrkwi přigemného vdělití. Ueb
yakaú radostú wššeka Cýrkew: Katým weselím
wobec Křimská nemá woplywati a plésati/ Kdýž
dneššního dne widú Ueyvrozeněššých Knížat/
Posly/ an z Japonšých Ostrowuow přišli: To
gest/ z neyposledněššých wššeho Swéta končin:
Pro Náboženstwú/ což prwe za žádných předeš
ššých wěkuow o těch Národých slycháno nebylo.
K twým Wobám gsau padli/ a Walečnū y wúřeš
znū Králowē/ Zbrogi wúry Swaté/ a kázaním
Ewangelium

Ewangeliū Swateho gsauce přemoženij twé-
mu/ to gest/ Pána Krysta Pansiwij a Dědictwuj
se poddali/ a nemohauce sami pro starost/ dalekost
y giné přičiny před Swatosti twau dáti se nagý-
ti/ strze tyto láskau / a Krwuj sobě připogené/ po-
sussenstwuj/ a wěrnost chtěli sljbiti. Na pak
Swatý Otče/ kdž tento weliký skutek sám v sebe
wvažugi/ widij mi se/ že nad něj správcy Nabo-
ženstwuj Křestianského nic mileššyho / nic tyto
Konsystořy weyborněššyho a slowitněššyho/ nic
wššy Cyrkwui w obecny / a Obcy Křijmsky slawo-
něššyho nemohlo se státi/ a wymysliti. Wěřil
tomu někdy Křijm / žeby za Cysáře Oktawiána
Augusta byl welmi šťastny y blahostlaweny/ pro-
to že za geho Cysářowanij/ Cysářstwuj Křijmské-
ho powěst a sláwa/ tak daleko šla/ že geho sláwan
hnutij gsauce / některij z Indij Narodowé Posly
swé pro Njir a Pokog y dobré Přátelstwj/ k Cy-
saři sau byli wyslali: zbūhal se odewššad Lid/ aby
newidany Lid vhljūdali/ nowy obyčeg/ ne obyčeg-
ny Krog/ neslychany wazyk aby Očima a Wššy-
yako hltawě slyšeli/ widěli a spatřili: Ale medle
prošym přitowneyme muožli byti/ ono Indian-
ské Poselstwuj k tomuto Japonškemu / Bylo gest
owššem ono zdalekých Končin Země/ ale toto zda-
liž zdalečegššých nenij? Nebo neyprwé za dlouhý
čas/ z Japonu do Králowstwuj Syny musy se pla-
witi/ a otrud až do zlaté od Nohy zemské/ Auream

C

Cherfonesum, Latinicy gmenugi / a odtud teprvá
do Indů a z Indů do Portugallu / a z Portugallu
do Sysspanů / a přes wsecku Sysspanů něco po ze-
mů / a něco po Moři musý se gůti a plawiti / tak že
na posledy ledwa za tři cela Léta po Moři y po ze-
mi k Ržehořowi Trináctému Biskupu neywyššý-
mu do Ržyma mohlo se přigůti. Zase za času Au-
gusta Cysaře w Indů / gméno Cysařstwů Ržym-
ského toliko slýcháno bylo / ale Wogsko gegich ni-
kdý tam widáno / ani Koruhwe rozwité v nich
nebyli: Sausedstwů dobrého a pokoge od Ržy-
manow Indianowé žádali / ale poslusenstwů
neslibowali / příměť / přátelstých sinluw od Cysa-
ře yako od rownyho žádali / a ne yako od wrchnů-
ho naučenů brali. Ale my dnešního dne zde w
Ržymě / zde w tomto zewšeho Swěta neyššy-
šším přůbytku / což newidůme? nač nepatřime?
Widůme owšem tyto Posly / patřime na tyto
Mládence / kteří gsauce wzitěšeného Kmene / a z
Králowského rodu possli / hledůme na to / an Rže-
hořowi neywyššýmu Biskupu Křestianskému v
Uoh geho poklonu činů / a gménem swých Krá-
luow / netoliko za Přátelstwů / yako by genu ro-
wnů byli (ač ge yako syny miluge) prosý / ale po-
slusenstwů yako Poddanů slybugů / a negsauce
oni ni kdá od žádného Národu za paměti nasseho
lidského pokolenů (pokudž mi wědomo gest) mocý
přemoženů / ti vhlýdawšše w swých Kraginách

wjítězně Pána Krysta Koruhwe/ půwodem to-
hoto Ržeboře Třináctého rozwitě / dnešního
dne/ že od nepřemožené Ržijmské Wjry/ to gest
od Křestianské a Katolické/ gsau přemoženj/ rá-
di a dobrowolně wyznáwagi/ pto že takowé Wj-
těžstwij/netoliko sobě vžitečné/ ale také tak spasyo
tedlné byti znagij/ yaf ge wesskeren Swět/ Cyr-
kwi Swatě vžitečný/ A tobě Otce Swatý/ gehož
to puowodem s pomocy Pána Boha gest obdr-
ženo/ ku wěčné sláwě a paměti se wztahuge. A o
wssem co se Cyrkwe swatě dotýče/ mno° gest gi za
oněch časuw sláwy a vžitku přibyl/ když onoho
Ržeboře welikého a Papeže Swatě° prácy a snáž-
nostj/ ten weliký Ostrow zemi Anglickau/ a yako
onen powědel / odewsseho Swěta oddělenj / ku
Wjře Krystowě přiwedenj widěla/ ale yaké slá-
wy pro geho obrácenj na Wjru toho času byla
nabyla / tak také potom pro geho odstapenj od
Wjry/ že gest z tey sláwy a ozdoby oblupena wel-
mi se byla zarmítala/ ale hle snážnosti/ a neobyčej-
ným štěstjím tohoto giného Ržeboře (aby wždy
Cyrkwi Swatě sláwě nic nevházelo) mýsto ged-
noho Wostrowa/ ne geden Wostrow/ ale mnoho
Wostrowuw y Králowstwij/ ba y od nás Mo-
řem/ y okrskem Swěta/ oddělenj Národowě/ w
welikém počtu k Cyrkwi Swatě gsau přistaupis-
li/ tak že předěslá škoda/ kteráž zagisté nemalá by-
la/ snad ne menšjím zyskem/ a w naděgi gessě wěta
C ij

čím gsauc worchowatě nabrazená/ giž může prw
nůž zarmutek / tauto nowau radostů / a wssy Cýr
kwe newymluwným weselým / byti složen y sblas
zen / kteružto wssy Cýrwe wobecnů a zgewnu ras
dost / když před mnohá Lety Prorocy Swatů
předpowůdali / gestě daleko wětšů swými řeční
gi činů: neb mi se widů / když na to ssetřím / kterať
předessly wěkům neznámý národ/s welkým množ
stwým Lidu nynů Cýrkwi gť připogen / jako bych
dnes Krále Dawida gménem Cýrkwe swatě / o
nen Werss na Cytaru hragůcyho způwati slyssel /
Lid kterého sem neznala slůžil mi / w slyssenů Dcha
byl mne poslussný. Gestli by se pať kdo domnjwal /
žeby se tato řeč ginám / nežli k dnešnůmu skutku w
zťahowala / y což řekne k Proroctwů Izayass
wu? Zdáliž ge tomuto dnešnůmu Dni nepřiwla
stnů? Zdáliž neřekne že gest Cýrkew Řžymstau /
onimno pěkným a zholá Bůžským zpěwem nemů
nil / a ne gmenowal? Národ / pry / o kterým sy ne
wěděla powoláss / a Národowě kterů tebe neznas
li / k tobě poběhni pro Boha twého / a pro Swa
těho Izrahelského / ktery tebe gest oslāwil. Anž
také w této wobecnů nás wssch radosti / ten S.
stary Tobias nās opussřena činů / ale nyněgšůho
přitomného sřestů Cýrkwi přegic / a snů se radu
gic / swau pěknau řečů / jako Labutům způwá
nům / wssch nās k té wobecnů radosti wzbuzuge
řka: Swětě pry (o Cýrkwi Swatě) yasným bus

des se lskniti/ a wšedky konciny Země budu se to
 bě klaněti/ Národowé k tobě zdaleka přigdu / a
 Zemí twau budau mýti w Poswěcení: aby pak
 Kacyřům potupa Cyrkwe Římské až přulifs ne
 chutnala / hnedky dokládá / zlořečený budau ti /
 kteří té potupugý/y zlořečený budau wšyckni ti /
 kteřížby se koli ranhali tobě: Blahoslawený pak
 wšyckni/ kteří tebe milugý/a kteří se radugi z po
 koge twého. Ale newým yať sau mne Božských
 Půsem / tyto takowý spěwowé tak vlahodili / že
 sau mne yaťo na sebe nepamatugýcyho od předa
 sewzetý mého dalegý než gsem se nadál odwedli:
 a protož nechť se řeč nasse k tomu/ což předně kny
 něgššymu času náležj/a čeho mýsto toto/ y powin
 nost má wyhledáwá / nawrátj: Máš hle před
 twáři swau Nesywětěgššj Otče / tyto z Králow
 ške^o Rodu Mladence/ kteřížto gméně swých Krá
 lůw/ gimžto gšl láskau a Krwj blížšce připogeni/
 Poselstwý k tobě gsau přinesli/ na gegýchžto Dro
 zenost rodu/ na náchylnost k Náboženstwý/ a neb
 k stolicy Aposstolské ochotnost/ kterauž gsau dlan
 hým putowanjm prokázali/gestli ššetřiti budesa/v
 šaudjž/ že netoliko sau hodný poljbenj nob Nesy
 swětěgššjch/ ale také požehnánj Aposstolského/ a
 aby k podiwenj wšsem w tomto swém mladém wě
 ku byli. Nebo gestli starodáwnj Lidé/ newým
 yakeho Mudrce/ Czlowěka syc marneho / wšak
 pro žádost vmění do dalekých Kragin putugýcy

Geden by
 w Swacá
 tém Létě /
 A Druhý w
 Sedmnáct
 stým.

E ij

118

ho/ w podiwení sū měli/ a Potomcy gich ho velmi
chválili/ proto že gest do Persy šel/ Kautas/ Al-
bani/ Scithy/ Masagidce/ (a ať slow Swatě
Jeronýma vžijwám) hogná a bobatá Indická
Králowstwý prossel / aby Pohanského welikého
Kněze/ na Tronu zlatým sedjcyho / mezy něco
málo Dčednjky/wo přirození/ wo hnutí Swězd/
a běhu Nebestým rozmlawagjcyho/ slyšsel: (ač
weliké a ne obyčegné wěcy dowedl / wšak wšedky
zprázdně° a marně°/ a gedno° člowěka pilnosti po-
cházeli) čjm wjcegi těnto Mladencům se podiwí-
ti máme/ kdýž widjme a při nich spatřugeme / tak
Křestianského weliké Náboženstwý milowánj /
horliwau žádost swatě wjry/ že proto toliko / na
tak dalekau Cestu sau se vydali : Neb zagisté ne-
welikau částku Swěta onen Mudřec gest prossel/
gestli k těnto přirowanán bude / kterj tak mnoho
Moři / Králowstwý / Národuow/ a což w sobě
skoro okršleš Swěta / Moře a Země obsabuge
wšedko od poslednjch končín geho prošli/ až sau
do Ržjmargenš gest Křestianské Wjry autočistě/
Cyrkwe swatě Hrad / a Náboženstwý prawého
stráž/ přišli. Ale wšak/ čim gest gegich byla wět-
ššj práce/ horliwěgššj pilnost/ a nesnadněgššj pus-
towánj/ tak také gest gegich wětššj zyst/ hogněg-
ššj vžitěššj / stalegššj včenj : neb oni dneššjho dne/
nepatrj na Pohanského Kněze / mezy něco málo
Dčednjky klmjcýho / ale patrj na Nleywyz-

Slyho Kněze křestianské° Kžehořa třináctého/ mezy
znamenitymi Kardinály a Biskupy sedýcyho/ pa-
třj ne na zlatém Trůnu wywýssěného/ ale na Sto-
licy S°. Petra posazěného. Neposluchagů geho
rozmlauwati o běhu Swězd a Nebes/ ale slyssj ho
neomylně wyprawowati o prawě wjře/ a o včenj/
kterak by se mělo gůti do Nebes. O wzactné očjm
diwadlo/ a rozkossně myslj Zrcadlo/ Mnoho sau
oni na tak dluhé Cestě widěli/ mnoho zhljdi/ mno-
ho obyčegnow lidských a rozličných/ mnohá Krá-
lowstwj/ mno° dýwných wěcy spatřili/ ale nad ža-
dnau wěcy tak newstrnauili/ ani yaké vtěssěnj z nů
měli / yako když gsau tebe Nayswatěgssj Otče
vhljđali / a nynj vznawagj že práce gich gsau
dobře wynaloženy/ a z toho se těssj/ když sobě ne-
pohody a neřesti cesty y plawenj připomýnagj. A
wssak za to magj že teprwá wssěch swých prácy a
putowánj dořonale weselj a radost mjti budau/
idyž gegich Králuow poslussenstwů / od kterých
tak zdaleka ktobě posláni gsau / když hotowau a
ochotnau mysl / když gegich Listy wyswědčenau
wůru/ Otcowstwým aumyslem / a dobrotiwě přis-
gmess. Což zagistě aby včinił/ netoliko tě k tomu
wede twá přirozená dobrotiwost / ale y samých
Králuow pobožnost/ y tu wůře Křestianské oho-
tnost / toho od tebe neprawjím žadagj/ ale y ya-
kymśy spuosobem dobywagj. Nebo Francý-
šsk Král/ w Japonu mocný který slussně mezy gi

24
nými w těch Kraginách za prwoného muože býti
počten / ten ač nedáwno wjru Křestianskau při-
gal / a ošřtiti se dal / wšak za mnohá před tím Léta
náboženstwú a wjru Křestianskau / Když gest se
neyprwé w Zemích geho šřípiti začala / a yako
mladistwú rostla / tak gest ochraňowal a zastá-
wal / že yakey se koli prospěch při wjře w Japoně
wčinil / geho přizni a opatrnosti po Bohu muože se
připsati: on Kněze Franciřka Ssawěra Muže po-
božného a Swatého (genž byl z těch Desyti ges-
den / kteřú s Ignaciem Loyolem tohoto nasseho
towaryřtwa neymensšú počátek wčinili) když me-
zy wšemi neyprwějššú do těch Ostrowuow při-
šel / lařkawě gest přiřgal / a swobodně w swém Krá-
lowstwú wjru Křestianskau řázati dopustil / on
potom y giné Ewangelium Swatého Kazatele /
kteřú do těch zemú za Franciřkem přišli / a tak da-
leko od swých známých mezy cizými národy pře-
býwali / gsauce yako řúkagúe wšy mocy y pomo-
cy lidřké zbawenú / on gest prawým / wždy naně
obwzlařtně lařkaw byl / a dobrotiwost gim vřá-
zowal / ničehehož činiti neopauřřégúe / cožby slu-
řně od dobrého Krále a Náboženstwú Křestians-
ského milownířka požádáno býti mohlo / oně gest
Kněžím do pomeznych řragin bezpečnau Cestu
wčinil a otewřel / oně gest gim od Sauseďúw Krá-
luow / Přátelřtwú / y lařku / řkrze Listy a Posly
zgednal / a w neywětřřých nebezpečěnstwúch / me-
zy weř

zy wielkými Wálkami a baučkami/ aby nassy bez/
pečně a w celoſti zůſtali/ s wielkau bedliwoſti opa/
tril. Co ſi pak nassy tak přizníwému a dobrotiwé
Králi/od které° ſi tak wielká a mnohá dobrodijnú
přigali/a gehožto předně přizni a pomocy Nábo/
ženſtwú a Wýra Swatá ſe rozmáhala / gineho
žádati mohli / gediné aby y on ſám tehož Nábo/
ženſtwú a Wýry aučaſten byl. A wſſak protáhla
ſe ta wěc dálegi nežli gſme toho žádostiwú byli/
nic méně ráčil dobrotiwý a wěčný Pán Buh žá/
doſti náſſe wſlyſſeti/ a tak toho Pána ſrdce oſwú/
titi/že yaťau ſſkodu to odkládání/dobrému Králi
přineſti mohlo/ to nyníčky nepodobnau horliwo/
ſti wýry / zdá ſe nahrazowati. Neb zağıſtē wy/
mluwiti ſe nemuože/ yať geſt w náboženſtwú hor/
liwý/yať potom dychtú aby ſe wýra Swatá roz/
máhala/a yať/ k dořonaloſti wſſech etnoſti bez za/
ſtawowanú poſpýchá. Jakby pak toho byl žá/
doſtiw aby na twau Swattoſt pohledēti/ a No/
by twē poljbiti mohl/ aſpon z toho ſe porozumē/
ti muože/ že ſa on wielkými ſtaroſtmi Králowſtwú
ſwého zanepřážděn/ a lety wěku ſwého obtúžen/
tohoto Mancia kterého před ſebau widúſs / a kte/
reho po ſobē w ſwým Králowſtwú neyvrozenēg/
ſſýho (neb geſt Krále ſiunſkého Wnuť) a ſobē
neywěrnēgſſýho a neymilegſſýho měl / geſt ſám k
twē Swattoſti wyſlal/ aby on to na geho Múſtē
wyřkonal. Toho pak ſtrze něho ſnažně žádá / aby

D

Edyž twá Swattost poslussenstwj a wyznánij wojs
ry od něho přigme/ mezy Cyrkwe Swate/ a této
Apostolské Stolice Syny mohl počten býti/ Té
hož také žádá Protalius Král Arymenský/ Mladeš
nec wyborný/ tohoto Michala/ kteréhož pro tauž
přičinu k tobě wyslal/ Strygečnj Bratr: Tolikež
žadá y Kníže Bartholoměj Pán Omury/ Krále
Arymenského a tohoto Michala Streyc neymis
legššy: A at yá dnešněho dne o Krály Arymens
ským nic nemluwým / gehožto Pobožnosti a žiwě
wůry přyklady zřetedně mohli by se přiwěsti/ ale
pro wkrácenij toho nynij pominu / a wo Knížeti
Bartholomějowi yakožto wo starššym musým
nětco powěděti : To gest ten Bartholoměj Ot
če Swatý/ který mezy wšsemi Knížaty w Japo
ně neyprwoneššij gest Wůru Křestianskau přigal/
a to s takowu horliwostij a snážnostij/ tak že wšes
ky wššudy Modly smetaw/ a wšseliké powěrky z
Měst swých wypudiw / mnohá Nebezpečnstwů
pro tu přičinu musyl gest podniknauti/ a gsa skuo
ro zewšseho swého Panstwů wyhnán/ ne toliko od
přigate Wůry neodstaupil/ ale nepodobnu k wůře
mysly swé wdatnosti/ a diwonu Božij pomocy pře
moha swé Nepřátele / gestě daleko stálegššim w
Wůře nežli kdy prwé gest zuostal / tak že giž w ges
ho Panstwů ani gednoho Pohana nepozůstáwá/
kterýžto kdyby sám osobně mohl to wykonati/
Co strže tohoto Michala činj aby Swattosti waš

ſy Uoby poljbiti/ a požeňanij Swatě přigjti
mohl/ giſtě za welikě ſtěstij a Blahoslawenſtwij
sobě by to poklādal. O Bože Wſſemohancj
proč a kterať ſe to dēge? Že w tať dalekých mje
stech a Kraginách w kterýchžto prwe niťdy gmě
no Pāna Kryſta / niťdā Ewangelium ſlechāno
nebylo/ hned yať ſe w nich Swětlo wjry a Uábo
ženſtwij Křeſtianskěho zaſwjtilo / že ti Lidě od
naſſých obyčegnow welmi rozdijlnij/ Kralowſkij
mi Korunāmi ozdobeni/ Bohatſtwijm opljwagi
cuj/ w wālečných wěcech znamenitij/ wſſať Křijm
ſkěho Koſtela moc a duſtognost wyznāwagij/ a
za welikau poctiwost/ y čeſt to magij/ aby ſtrze ſo
bě neywěrněgſſij a neymilegſſij neywyſſijho Bi
ſkupa Uoby mohli poljbiti : a že w tať bliſkých
Kraginách / kdežto ſwětlo prawdy tať yaſně ſwjt
ij/ ſmējij ſe o taťowan neſlechetnoſť pokuſyti/ aby
wſlechtijli Kryſtowu choť hlawy zbawiti/ a Křijm
ſké Stolice dūſtognost/ od ſameho Pāna Kryſta
nařijzenau/ tať mnohých Swatých Mužuow w
čeniim brāněnau/ tať mnohými ſněmūw Ducho
wnjch přijklady/ a wypowědmi ſtworzenau/ ſ ney
horſſij ſwau ſkāzau/ w pochybnoſť wweſti / a neb
zhola wywrātiti mohli? ale muſijm ſe zdržeti / a
ne muſijm ſe dāti dneſnjho dne/ při tēto wſſech o
becnj radoſti/ zārmutkē a boleſti ginām přenāſſeti
ale řeč ſwui radēgi k tomu obrātijm/ čehož gſem byl
mezy tať mnohými a rozličnými wěcmi/ ſkūro ſa
D ij

mé^o pozapomenul/wssak to takowé gē/že za wssch
 wěkūw nesmrtné paměti gest hodné. Často
 kráte y zhusta gsem slychal/ y také někdy sám čital/
 že kdyby kdo chtěl dokonalý bezewssij wady / do
 brého Knížete zřetel mŕiti/ že takowý má k yasně
 mu Sluncy/ na kterěz w prostřed Nebe wssyčni
 patřŕme/ w mnohých wěcech připodobněn býti.
 Neb yako Slunce w své wysočnosti postawené /
 netoliko blížké wěcy ale také y daleké swými pa
 prsky oswjcuge/a mocý swú také k skrytým wěcem
 pronŕká: tak také dobré Knŕže a Pán/gestli to^o
 Gmēna chce hoden býti/ nemá toliko při své Če
 ledy a wswým Domu swau dobrotiwost zamezo
 wati/ a neb w některých Domŕch / a neb Kufách
 gi zawŕrati/ ale nŕ yako nŕyatkými Paprsky wsser
 čen swŕg okrsslet oswŕcowati/ a pokudž mu mo
 žné gest/ y přes Neze své přecházeti / a také cyzŕ
 dobrodinŕm ozdowowati: pak kterŕ by to činiti
 mohli/ snad něco by se gich nagŕti mohlo/ ale ktes
 řŕ by to chtěli/ zeč mohau býti činiti/welmi málo se
 gich nacházŕ. **T**wa pak Otče swatý Dobro
 tiwost/ která sobwzlasstnj pobožnosti gē spogena/
 nenŕ we Zdech tohoto Města zawřená/ ani mezes
 mi Wlastě země obklŕčená / ba ani Němecskými/
 Českými/ Dherškými / Polskými a Dalmatskŕy
 mi Hranicemi zamezena a shrnuta / w kterýchžto
 Kraginách a nebo Seminaria , genž gsau yako wŕ
 ry Swatě nedobytŕ Zámkové/ sy založil/a nebo

něgata gina wěčně paměti hodná / dobrodijnů /
wokolo Náboženstwu a wůry Křestianské / y Os-
brany gegi / sy učinil / ale ty wšedky Kraginy pro-
skočiw / a yako onen powědel / nad Rok / a Cestu
Slunce wystočiw / to gest / Indij / Bragmany / a
Siny pronikna / až do posledních Japonstých
Kragin / a končim gsy doběhl a přissel. Ueb yaki
gsy neyprw tomu porozuměl / že by se w těch Ze-
měch Wjra Swatá / gsauc sstiasně založená / tim
wícegi rozmáhati mohla / kdyby z stoho Národu
(který opatrný a ostrého wtipu gest) co neywíce-
gi Kazateluw bylo / nedal gsy se ani nákladem ani
dalekosti ani těžkosti odstrassyti / aby neměl wybora-
ných toho národu mladencůw welikým nákladem
Seminaria založiti / kterěžby potom / gsauc w umě-
nů a w náboženstwu wycwičenů / wšedku nedo-
wěru wypudili / a wšedky k wjře a k wčenj Krysto-
wu přiwedli. Za kterěžto tak znamenite a nesmr-
tedlnosti hodné dobrodinů / Poněwadž zob-
wzlaštňj lásky / pro rozmnoženj Wůry křestians-
ké pocházy / Páni Poslowé / y swým / y swě° Náro-
du gméně / poručili wassy Swatosti tim snažněgi
a nesmrtedlným spůsobem / welmi welice poděko-
wati : proto že rovně roku toho / od twě Swat-
osti / slysseli gsauc tuto takowu wěc býti narůze-
nau / kterého tůž Králowé a Kněžata Japonstj /
wo wyslanj tohoto Poselstwu k twě Swatosti
gsau gednali / tak že oni yako Synowé / ne tak brzo

gšū myslili wo wykonánū poslussenstwj/ yať sý ty/
yako Otec dobrotiwý/ přemýšlel wo gegich dos
brém a spasenū: a ptož san té naděge/ že ať koli pro
wé z dobré wuole bywosse hnutū/ s takowau ochot
tnosti ku wšre Swaté gšau pospūchali/ Nynū pak
dobrotiwosti/ a lástau twé Swattošti gšauce naz
bádanū / wzláště když z těch Seminárūch nowé
Kazatelowé vycházeťi budau/ že tím horliwěgi a
w wěčim počtu k wšre Swaté Lid Japōstý při
cházeťi bude/ a tak Otče Swatý/ w krátkym čase se
stane že Bůh Wšemohaucy twé žádosti přigūma
gūc/ a prácem Towaryžstwa nasseho Požehnánū
dáwagūc/ wšlyššys/ an giž ne města některá/ a Krá
lowstwj/ kteráž tobě dnešního dne yako prwotio
ny aurodné Pole se offerugj/ ale mnoha giná/ ktes
ráž ta šyroká Kragina a Země w sobě obsahuge/
w nichžto nezčūslney počet lidu se nacházý / gšau k
Cýrkwi Swaté přišli / a přištaupili.

Na tuto řeč gménem Neywzššūho Bi
skupa dána gest dole psaná odpowěd/ od An
tonia Bukapadulia.

Ney Drozeněgššū Mladency / Neyswětěgššū
Pán náš na tuto wasšý řeč/ a žádost/ takowū
odpowěd poručil mi dáti / že san Francisset Král
Bunský a Protasius Král Arymanský / a Bartho
loměg Strýc Protasýūw Knūže Omurský/ zda
lekých Japonských Ostrowow / was přūbuzné

swě sem k geho Swatosti wyslali/ abyšše gmě-
nem gegich tu Důstognost/ kterauž z milosti Božij
na sobě má/ přítomně vctili/ pobožně a mudře si to
včinili/ Že pak giná tagěstwj wjry Katolické znagi
a ge také wyznáwagij/ a wědij ne byti než gedinau
Wjru / gedinau Cýrkew Katolickau / gediného
gegijho zprawce/ a wššeho Stáda Krystowa/ to
gest/ wššech wššudy po wššem Swětě Katolickaw
Pastýře / genž gest Biskup Řžijmský Swatého
Petra Náměstník / ztoho se raduge / a wěčné za
to Pánu Bohu Díky wzdáwá : a tak sandij/ že ta
gest woprawdowá radost a weselij/ gest to zwy-
hledáwanij Cti a Sláwy Božij/ z Spasenij Du-
šy bližnjho pocházy / A protož welmi wděčně /
spolu y s duostogneymi Bratřijmi swými Swatě-
ho Řžijmského Kostela Kardinály / toto gegich
wjry Swatě wyznánij/ poslussenstwij a pobožno-
sti wyswědčenij/ připuštij/ a přigijmá/ gsa to° žás-
dostiw a Pána Boha za to prosyc/ aby gegich přj-
kladem/ y ginij w těch Ostrowijch/ ba y wšše° Swě-
ta Králowé a Knížata / opowrhnauce Bludy /
modly / y wššelikau poctu gich/ poznali gediného
prawého Boha/ a kterého on poslal Gežijše Kry-
sta/ neb to gě žiwot wěčný. ¶ Ty wěcy kdy
se wykonali/ Konsystoř wywstala/ Poslowé pak
Neywyžššijho Biskupa do Paláce wedlé obyčege
prowodiwšše/ od geho milosti Kardinála Swa-
těho Syxta / genž gest Wnuč Papežnow / pro

uctění a přátelství pozvání gsau k Obědu/ po
Obědě pak na přátelské rozmlauvání uvede
ni gsui do pokoge ge° Swatosti Papežské/ a sřze
Tlumáče mnoho wo Cestě/ a wo Náboženství
mluveno bylo/ odtud potom šli do Kostela S°.
Petra/ a po modliwše se v Hrobu geho / pod we/
čer/ s uctiwošti zas se gsau do Domu prowozeni.

Krátké poznámenání o samém G-
strowu Japonu/wedle zpráwy Poslůw odtud
do Křijma poslaných/z Latinska na
Česko přeloženo.

Dstrow Japon gest wzdůli asy
CCCC. Mlůl nassých / w šřit pak asy
CLX. obsahuge w sobě mnohá Krá-
lowství/ Kraginy a Panství/z husta Lidé oby-
dlj swá magů/ a gsau ostrého wtipu/ z nich někte-
řj k prawému a Katolickému Náboženství při-
štaupili / ginj pak gessře starodáwnjm spuso-
bem Modlám se klaněgů/přebýwagů štuoro w v-
stawičných a vřrutných Wálkách/poněkud proto/
že od přirozenj sau wálečnj / a Panowanj žado-
stiwj/ poněkud také proto že Kragina Zlatem a
Střjbbrem opleywa / Powětrj ne mnoho se děo-
lů od Wlastěho / nybrž welmi se s njm srowná-
wá / poněwadž neydelšj den rowný gest wlastě-
mu / totiž že ne přewyššuge xv j. Hodin.

Gest

Gest také zdraweho a mýrneho powětrů/ že do CL. Let mnozy žiwů gsau a gessťe dylegů/ což poněkud pocházy z rozumneho w Pokrmých chowání: neb vných gsau Pokrmowé sprostnů/ střů/ dmost/ a střůdliwost takowa / že málo kdy w těž-
ké Nemocy vpádagů/ A poněwadž zřůdka stoná-
wagů/ žádných Lékařow nemůwagů/ aniž také za takoweho se kdo vydáwa. Kdy se pat někdo roznemuoze / tehdy neb Bylinami / aneb některým giným sám sebe z přirozenů gsa weden léčů.

Owec/ Koz/ a giného takoweho dobytká/ a tudy ani Seyruow/ ani Mléka nemagů. Olege a Wůna zbawení gsau/ proto že w těch fraginách ani Oliwowů ani Wůno střůpeno nikdá nebylo/ a z toho pocházy/ že na wětšším dyle žižen swau či-
stau Wodau teplau aneb wlažnau hasý. Některů také Nápoje gečného / k Píwu podobného wžů-
wagi. Oleg kterým Pokrmý mastů a w Lucernách pálů/ na wětšším dyle z Horčůčného semene děla-
gů. Wostu/ Medu/ ani Wčel nemagů : Magů wssak negakěsy stromy/ které když gistého času w
Kocenatůnagů/ teče z ných yafásy smaha/ ač nes-
tak yako Wost hustá/ a wssakž mýsto Wostu gi-
wžůwagů.

Magů Pssenicy/ Gečmen/ Keyzi a Owotce k wozžůwenů welmi pohodlné / A poněwadž polo-
ženů té Země gest práwě pod námi/ w našším po-
lukauh Swěta / tak y Owotce rozdůlné od nas

£

33

174

šeho a w hognosti wybdáwá.

Magů také (což gest wěc diwná) Impresý/
a daleko prwé gi měli nežli my / poněwadž ani o
počátku gegům newědů / A z toho se wkazuge Lid-
ského wtipu moc / kterak y w neznámých a dale-
kých Kraginách podobné skutky puosobů / tak w
Kzemeslech jako y w Literním vmění / nebo na
témž Ostrowě magů Sškoly / w nichžto jako y v
nás wšedka vmění / (krom jak powědůno / Lés-
kařského) se předkládagů a wykládagů.

Saty gegich gsau Ssarywary až do Kot-
níkuow / jaké při Moři mýwagů Plawcy / a
Suknička otáhla z rukawy až do lokte / Pláše
dlauby kterýž na ramena zaworbáwagů. Wlasy
swé na spuosob Čepice zčesáwagů / a protož nic
gineho na Hlawu nestáwěgů / a kteří se holý/teb-
dy z swých wlasůw sobě Čepice dělagů / a na Hlas-
wě gi nosý. Strůdmost / a zdrželíwost w Gůdle
a w Pití gest tak weliká / že na gedné Krmi / a ty
welmi sprostně / přestáwagů / a wýc gich mýti ne-
chtěgů.

Mince žádné nemagů / ale starodáwným spů-
sobem / kus Zlatta a neb Strůbra nedělaného /
za Kaupě swé wedle sluffnosti dáwagů. Stawo-
nů v nich žádného pyšněho / ani nákladného widěti
nenů / ale malé dřewěnné Domy magů / ač y v ně-
kterých Potentátůw řemeslně / a pilně sřezbami do-
sti welicy / a pěknů Domowé se widagů.

Zlatta a Strůbra y giných Kowuow yako y
 my zde magů dostatek/ krom Mosazý a Mědů /
 a wssak yakyšy Kow tak temperugů/ že ným Železo
 řezati mohau / dwognásobný spůsob Půsma ma-
 gů/ geden gť Egypťský/ kterého sau vžůwali prwé
 než Litery nalezeny byly/ a gest takowý / že strze
 néyaky Wobrázky swoog aunysl woznámowali/
 Náboženstwů/ běh časuow/ y giné wěcy gimi poz-
 namenawali: s takowými Literami/ někteřů tak-
 wů Nramorowé slaupowé gestě w Ržůmě se nas-
 cházegů/ a tomuto takowému Půsmu stáro wssu-
 dy natom Ostrowu rozuměgů. Druhý spuosob
 Půsma gest nám obecny/ genž se skládá z syllab / a
 z nich potom slowa/ a tomuto spůsobu nerozumů
 než gedná částka Ostrowu/ yako yazyku/ nebo yak
 magů rozmanitost wlastnostů w yazyku / tak y w
 Literách: Nepůssů pak na přůč yako my/ ale půssů
 počnau od wrchu až dolů/ yako se spátkem w Mi-
 nucy/ Počet/ a Litery půssů.

Lito sau Darowé / které Japonskũ
 Legati darowali Knůžeti Florentskũmu.

Z Kubličku Půsařskau z černeho dřewa welmi
 wonneho a swětneho/ a někteřů se domnůwa-
 gů/ že gest wdělána z Rohu Mosorožce/ Zwůřete
 weliké a který Slona zabůgů. Kus tehož dřewa
 a neb rohu.

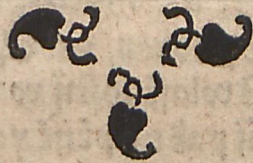
Dwa kusy Papůru / z Kury yakehos Dřewa

vdělaného jako Pargament tubého/ na gednom z
nich vazým gich bylo napsáno ney swětégssý gmé
no Boží/ a Blahoslavené Matky Panny Marye.

Item giné dwa Listy giného Papíru zetřiny va
dělanyho/ který gest tak subtylný/ že nemuože wy
myšleno býti jakým Pérem a neb černýdlem pro
subtylnost geho mohlo by se na něm psáti.

Kotausz weliký jako Czlowěčů Hlawa/ z ně
hož se hedbáwoj snuge/ a prawůj že čerwůj tak weliké
na dřívůj spředáwagůj. Item raucho Japonské.

Wo Dářích Krále Šysspanského/ a geho Swatosti
Papežské žádné wědomosti gestě nemáme/ a pro
tož wo nich tuto nic nepýšseme.

II. Transkripce dokumentu „Zpráva toho všeho, (...)“.²⁰⁶

Správa toho všeho, co se jest dálo v Římě v obecné konzistoři papeže a kardinálův, když jest nejsvětější v Boha otec a pán, pan Řehoř XIII. papež, slyšení dával poslům králuov japonských,

XXIII. dne měsíce března, to jest v sobotu před zvěstování Panny Marie, dívky čisté etc.

Léta M. D. LXXXV.

Pravím vám, že mnozí od východu a západu přijdou a stolidi budou s Abrahamem i s Izákem i s Jakubem v království nebeském, synové pak království vyvržení budou do temnosti zevnitřních.

Vytištěno nákladem vysoce důstojného knížete a pána, pana Stanislava Pavlovského, biskupa holomouckého etc.

Předmluva k křesťanskému čtenáři.

Dvě věci jsou, kterých při tomto poselství předně šetřiti máme. Nejprvní jest divné a nespýtatelné opatrování Boží, kterak on svú církev velmi divně spravuje a chrání, takže nikdy na ní takového soužení a těžkosti nedopouští, aby ji z druhé strany zase potěšiti neměl. Což i při tomto poselství se spatřiti může, neb když v těchto krajinách mnozí od církve svaté odpadali, ráčil Pán Buoh to zpuosobiti, že rovně toho času v jinejch a neznámejch zemích daleko více k církvi jich připadalo. Učili v těchto krajinách mnozí, kázali, psali, malovali, že papež jest svůdce, syn zatracený, šelma a antikrist, nechtěl toho Pán Buoh zanechati na svým místodržícím, ale poslal z dalekých krajin lid neznámý, neslýchaný jako hodnověrné a neporušené svědky, aby všem takovým jako klínem ústa zarazili, řkouce: Nepravdu mluvíte, nebo my věříme, že on jest místodržící Pána Krista, že pravdu učí a cestu k nebi ukazuje, protož i my přišli jsme z daleka, abychom múdrost jeho slyšeli a od něho se ji naučili. Ne tak, jako jest přišla

²⁰⁶ Zásady popisu rukopisů. Sborník Národního muzea v Praze, řada C, sv. XXVIII., č. 2, 1983, s. 81 – 87.

královna ze Sáby k Šalomounovi, který byl figura Pána Krista, ale jako k místodržícímu Pána Krista, který jest daleko více nežli Šalomoun. Nebo světlo ukázalo se nám ve východních krajinách, i my také přišli jsme s dary našimi jako jiní tři králové, abychom se Pánu Kristu v jeho místodržícím jako v jesličkách ležícímu klaněli a pravou víru, naději a lásku obětovali. Ale vím, že mnozí jim nevěří, ale snad i z toho rmoutiti se budou, jako jsou se rmoutil Herodes a Jeruzalémští, když také tři králové na krále židovského v židovstvu tehdáž narozeného se ptali. A ač pravda byla, že se byl narodil, avšak velmi málo jich uvěřilo, aniž s králi šli, aby ho hledali. Ale snad by někdo řekl, že jsou tito králové spravení a neměli psáti místodržícímu Božímu, než on se místodržícím Božím činí. Ale tito slavní králové tuž odpověď jim dáti mohou, kterouž někdy Pilát dal židuum a ještě až podnes mnohým dává: Co jsem psal, to jsem psal, nebo ač Židé nechtěli, aby Pilát Pána Krista jmenoval králem židovským, avšak předce ním byl jest a bude na věky. Tak také tuto, ač mnozí nechtějí tomu, aby papež byl místodržícím Pána Krista, avšak on hned po něm ním byl, jest a bude až do soudného dne, nebo nebe i země zahyne, a toto slovo Páně, Petře pas ovce mé, ani žádné jiné nezahyne.

Druhé jest, čeho při tomto poselství šetřiti máme, aby se žádný nad těmi řečmi, když praví, že se mu klanějí, nohy líbají a je na hlavu svou kladou, nehoršil, neb taková slova nic jiného nežli srdce jejich pokoru, pobožnost a upřímnost ukazují. A věřím, že i v těchto našich krajinách, milý svatý Václav a jiná pobožná knížata rovně v takové uctivosti a vážnosti stolicí apoštolskou jsou měli. Aniž také, kdo to dobře uvažuje, proti Písmu svatému jest. Nebo co se prvního dotýče, Abraham klaněl se třem andělům (Gene: XVIII.), Loth dvěma andělům (Gene. XIX.), Jakob pak se vším domem svým klaněl se Esaovi bratru svému, (čti všecku kapitolu XXXIII. Gene.), Ruth také padši na tvář svou, klaněla se Bózovi, Ruth i Abigail také před králem Davidem vpadla na tvář svou, a klaněla se jemu. (Reg. XXV.) Však vždy s rozdílem, neb nemáme tomu rozuměti, že by se lidem tím oumyslem jako Bohu klaněti měli, neb by bylo modlářství, a tak Mardocheus nechtěl se klaněti Amanovi. (Ester III.)

Co se pak líbání noh dotýče, to také věc pobožná jest a znamení velké pokory, jako líbání tváři, jest znamení lásky, která všecky srovnává. Dej mi, praví Izák, políbení synu můj (Gen. XXVII.). Laban také líbajíc Jakoba uvedl do domu svého (Gen: XXIX.). A Spasitel náš řekl i Šimonovi malomocnému: Nedal jsi mi políbení (Luk: VII.). Ale Svatá Máří Magdalénská nepřestávala líbati noh Spasitele našeho a vlasy svými je vytírati, ač pak Šimon se horšil nad tím, že Pán sobě dopustil líbati nohy, však ji zastával a nad Šimona spravedlivější učinil. A protož ani my se nemáme horšiti, abychom snad tomuto Šimonovi podobní, a neb ještě horší nebyli, když vidíme, že pro Pána Krista někdo líbá nohy místodržícímu Pána Krista, zajisté Izajáš v IX. kapitole prorokoval, že k církvi mají přijíti všichni králové jsouce sklonění, a že netoliko nohám, ale šlépějuom noh její mají se klaněti, a že ten národ a království kteréžby církvi nesloužilo, má zahynuti. Již pak žádný toho zapřítí nemůže, že by skutek umejvání noh nebyl skutek pokory, poněvadž i sám Spasitel náš učedníkuov svých nohy umýval a veliké pokory příklad dal a učitelové svatí tak smejšlí, že po utírání noh, ráčil je také líbati. Tak také ta moudrá žena Abigail, chtěc se pokořiti před Davidem, řekla: Nejsem hodná býti manželkou tvou, ale budu dívkou, abych umývala nohy služebníkům tvých. Žádný tehdy pokornej nad tím horšiti se nebude, ale dobrej příklad pokory sobě vezme.

Co se pak kladení noh na hlavu jich tkne, ač voni tak mluví, ale nevím, aby se to kdy stalo v skutku, než co se znamenání a smyslu pravého dotýče, zdají mi se tito králové netoliko křesťané, ale vykladači prorokuov, aneb sami proroci bejti, nebo skrze kladení noh na hlavu nic jiné se neznamená. Jediné dokonalá poddanost, jako když S(v). Pavel praví: Všedci prej věci poddal nohám Pána Krista (Esse: I.) a musí prej Pán Kristus kralovati, dokavadž by nepoložil všech nepřátel pod nohy jeho (i. Cor XV.). A vo tom prorokoval David S. Psal: (109) Synu, sed prý na pravici mé, dokavadž nepoložím všech nepřátel tvých za podnoží noh tvých. Nu, tomu tito králové rozumějíc, že až posavad byli jsou nepřátelé Boží, chtějí bejti podnožím Pána Krista, nebo na podnoží nohy se stavějí a chtějí mu bejti pravě a věrně

poddaní, nebo co se činí místodržícímu jeho, tak mu vděčné jest, jakoby jemu samému činěno bylo (Matth: XXV.). Josue pak Svatý ještě něco víceji učinil, nebo králuom, které byl přemohl, netoliko on na jich krky kladl nohy, ale i jiným to rozkázal činiti (Jos. X.) a to ovšem byla figura církve svaté. Jsou i jiná proroctví, jako nepřátelé tvoji zemi lízati budou. Ale pro ukrácení je opouštím, nebo střídmému rozumu tyto příkladové a písma postačiti mohou. Avšak jestli by někdo na tom přestati nechtěl, ten nechť aspoň poslyší co jest Luter sám v předmluvě o odpustcích k papeži Lvovi X. psal: Nejsvětější prý otče, prostřeného nohám svátosti tvé sebe ošeruji se vším, co máš a co jest. Obživuj, zamorduj, zavolaj, odvolej, stvrzuj, odsuzuj jakžkoli se líbí, hlas tvůj, hlas Pána Krista býti chti uznati etc. A jestli Luter toto upřímně psal, nemajíc se jiní v ničemž nad těmi králi horšiti, paklik jest neupřímně psal, i kdož dobrý bude chtíti jemu svou duši svěřiti. Měj se dobře čtenáři v Pánu Kristu milý, a Pána Boha za upřímnost a pokoru prositi nepřestávej.

Léta M. D. LXXXV. XXIII. dne měsíce března času ranního nejvyšší biskup římský Řehoř XIII. posadil se v tom paláci, v kterým králové a poslové jich slýchání bývají, maje při sobě kardinálův svatého kostela římského nemalý počet a množství jiných knížat i biskupův. Tehdy s velikou všech stavův ochotnosti a se slavným komonstvem uvedení jsou králův japonských dva poslové *Mancius* a *Michael*, který také knížete z Ómury poselství vyřizoval, a z tovaryšů jich z nejurozenějších japonských jeden jménem *Martin*, nebo druhý jménem *Julián*, těžce nemocen byl. Když pak v obyčejnou a náležitou poklonu dobrotivě jsou od něho přivítáni a potom pak se na místo jim připravené a od ředitele ukázané a veliký uctivosti svých králův byli přinesli, jsouce z japonského jazyka na vlaský a latinský a nyní na český přeložený, a to v tato slova:

**Venpis listu jeho milosti nejjasnějšího krále Bungského
Franciška.**

Nejvyššího Pána Boha pokorně za pomoc žádajíc, s velikou ponížeností k Svatosti vaši psáti začínám. Ten pán, který jest správce nebe i země, jehožto panováním nad sluncem, měsícem i hvězdami, v hlubokých temnostech postavě, když jsem nerozuměl a nevěděl, ráčil jest rozkázati, aby jasnosti jeho světlo také nám zasvítilo, a našemu obzvláště lidu, ráčil jest otevřítí skříní svého milosrdenství a drahých perel nětco málo víceji nežli před XXXIII. lety, když jest ráčil sem, do Japonských království poslati kněží z tovaryšstva jména Pána Ježíše. Z jejichžto spasitelného a božského rozsívání také skrze dobrotu Božskou padlo do srdce mého, kteréžto zajisté tak znamenité i jiná mnohá dobrodiní vašim, přesvatý všeho křesťanstva otče, nejvíce motlitbám a zásluhám připisuji. A protože kdyby mi války, sešlost mého věku a nedostatek zdraví na překážku nebyly, sám osobně bych se vypravil, abych spatřiti a uctiti mohl ta svatá místa, a po vykonání poslušenství svého, chtěl bych Svatosti vaší také i nohy pobožné líbati, a je na hlavu svou vložití, ba i vo to bych stál, aby vaší svatou rukou srdce mé znamením svatého kříže poznamenáno a zapečetěno bylo, ale poněvadž předpověděné příčiny jsou mi na překážku, byl jsem myslil abych pána Jeronyma sestry své i krále z Fiungi syna místo sebe poslal, ale poněvadž on nyní v dalekých krajinách jest, a Otec Visitor spěchá a pohotově jest, za dobré jest uznáno a usúzeno, aby pán Mancianus, sestřenec jeho, tímž způsobem a jménem poslán byl. To pak sobě za veliké dobrodiní počítatati budu, když vedle ouřadu místodržitelství božího mne a toto křesťanské stádo tak, jak jste počali fedrovati a nám napomocní býti nepřestanete. Skřínku z svatých kostmi a jich ostatky, kteráž do vaši Svatosti skrze téhož otce *Visitatora* mne odeslána byla, s vděčností jsem přijal a ji na vrch hlavy své s uctivostí vložil. Za kterouž Svatosti vaší tak veliké díky činím i mám, že by toho žádná ústa ani jazykové vypraviti nepostačili. Nebudu obšírněji psáti, poněvadž i o mně i o věcech tohoto království otec *Visitor* i pán *Mancianus* vše obšírněji budou Svatosti vaší oustně vypravovati, jemuž to já v pravdě a upřímně poklonu činím, tento list s bázní a třesením sem napsal. XI. dne měsíce ledna, léta po příští Páně M.D.LXXXII.

Přípis.

Poklony hodnému a krále nebeského na zemi místodržícímu, velikému a nejsvětějšímu papěži.

Podpis.

Nejsvětějším Svatosti vaší nohám podstřený, František, král bungský

Vepis listu jeho milosti nejjasnějšího krále Arimanského Protasia, etc.

S milostí boží poníženě a pokorně toto mé psaní k vaší Svatosti ošeruji. Předě dvěma lety, tj. M. D. LXXX (ho), od příští Páně přes celý puost, kteréhožto času obzvláště a nejvíce se připomíná předrahé umučení a smrt pána našeho Ježíše Krista, byli jsme ve velikých válečných bouřkách, a to s nemalou mou i všech mých škodou a rozmrštkou. Avšak mi v hlubokosti ležícímu pohanských temností, ráčil otec milosrdenství, světlo pravdy své a vřímou cestu vkázati skrze velebeného *Visitatora* a jiné slova božího kazatele z tovaryšstva jména Pána Ježíše, kteřížto snažně mi nápomocni byli a skrze svátost křtu svatého na mne a na mé božské milosti rosu z nebes svolali, z kteréhožto tak velikého a znamenitého dobrodiní divně se radujíc Králi Nebeské(mu) bez konce díky činiti nepřestávám. A poněvadž Svatost vaše všecko křesťanské stádo spravuje a pase, byl jsem toho náramně žádostiv sám osobně tam přijíti a před Svatostí vaší na zemi rozprostřený s ponížeností a s pokorou povinné křesťanské poslušenství učiniti a po políbení noh svatých na hlavu svou je vložit. Ale poněvadž pro veliká má zaneprázdnění, sám toho nemohu vykonati. Posílám s týmž otcem *Visitatorem* vnuka své(ho) pana Michala, aby na místě mém tu povinnost pobožnou vykonal, z kteréhožto také všem mým žádostem i jiným věcem Svatost vaše porozumí, nýbrž i z té příčiny tuto nic obšírněji nepíši, ale jemu upřímným a pokorným

srdcem uctivou poklonu činím. Datum VIII. dne ledna měsíce, léta M. D. LXXXII (ho), po příští Páně.

Přípis.

Tento list buď oddán tomu velikému a svatému pánu, jemužto já se klaním, ježto boží místo drží.

Podpis.

Svatosti vaší střevícům se podstírá pan Protasius.“

Venpis listu nejjasnějšího knížete a pána Omuranského Bartholoměje, etc.

Ač se obávám, abych se hříchu smělosti zbytečně nedopustil, avšak z milosti nebeského krále, tento sprostný list Svatosti vaší odsílám, a poněvadž na zemi boží místo držíte a z učení vašeho a ze správy veškeren lid křesťanský visí, ovšem spravedlivé by bylo, abych já se sám přes všechna moře plavil a osobně Svatost vaší navštívil, a po políbení vašich noh svatých, je na hlavu svou položil, ale že jsem až posavad tu povinnost vykonati nemohl, byly toho veliké a hodné příčiny.

Nedávno pak do těchto tak dalekých krajin přišel otec *Visitor* z tovaryšstva jména Pána Ježíše, aby tato místa křesťanská navštívil, a když jest mnoho věcí chvalitebných a pobožných nařídil, zase k své vlasti od nás se navrácuje, kteroužto výbornou příležitostí já jsa pobídnut, nechtěl jsem toho obmeškati, abych Bratra svého syna Pana Michala s ním neměl k vaší Svatosti odeslati, kterýžto ač takovému ouřadu není rovný, však mi to bude velmi vděčné, jestli ho Svatost vaše k políbení noh svých svatých připustí. Za to také Svatost vaši pokorně prosím, i zavazuji, abyste mně v své paměti zachovali, a mě i tyto japonské křesťany otcovský milovati ráčili a toho samého tuto žádostiv jsem. Jiné pak věci Svatost vaše z otce *Visitora*, a z téhož pána Michala před sebou vslyší a pozná. Kterémužto já upřímně

poklonu činíc, s bázní sem psal. Datum XXVII. dne měsíce ledna, Léta Páně M. D. LXXII.

Přípis.

Sepnutejma rukama a s poklonou odsílám tyto věci, nejsvětějšímu pánu Papeži, velikého boha místodržícímu.

Podpis.

Já Pán Bartholoměj, svatým nohám vašim na zemi podestřený.

Když ti listové byli přečteni, a mlčení se stalo, tehdy jménem těch posluov královských i králuov učiněna jest podepsaná řeč od Kašpara Konsalva Portugalského, kněze z tovaryšstva jména Pána Ježíšem, etc.

Ostrov japonské tak velikejmi moři a mnohými zeměmi přirození od našich krajin oddělilo, takže některým málo ledva jméno jich známo bylo, nic jiného o nich nevědouce, a nyní ještě aby je někteří býti věřili, sotva k tomu přivedeni bejti mohou. Avšak nejsvětější otče vskutku jsou, a jsou v počtu mnozí, v velikosti širocí, městy hojní, lid v nich vtipný a v válečných věcech zběhlosti obdařený a tak znamenitý, že kdož jsou je viděli, všedci jiné národy v stranách toho světa že převyšuje poznali. K našim pak národům v těchto krajinách aby mohli přirovnáni býti, že ničehož jiného krom pravého náboženství kteréhož neměli a pravého světa víry křesťanské, toliko se jim nedostávalo, a však i ta před ne mnoha lety, puovodem této svaté stolice v těch dalekých krajinách rozsívati se jim počala: chatrnými ovšem (což i z počátku zakládání církve svaté, že se stalo víme) počátky, přechudých a nuzných, i od světa opovržených lidech, a však mocný a dobrotivý Buoh, dávaje moc a vzrost slovu svému, pomálu i vzácněji lid potom ji přijímali, až na posledy ted před několika lety a zvláště tehdáž když jest vaše Svatost šťastně na stolicí apoštolskú dosedla, a ji hned výborně spravovala, k potentům, k knížatům a

k králům jest přišla a se dostala: což ač tobě veliti radost a veselý z mnohých příčin přináseti má, však nejvíce z té, že když ty křesťanské náboženství, kteréž mnohými chytrostmi i násilím kacířův, a to v blízkých krajinách jest nakažené, a podvrácené, zase s velikou snážností napraviti a vzhůru zvésti usilujes, tehdy od jinud i z dalekých krajin tak veliký počet lidu radosti užitek mohly jsi prvé skrze slyšení přijíti a nějaké také z toho veselí i chuť na mysli pocítiti, ale dnešního dne, muožeš nim i oči své až do sytosti nasytiti, a v palácu tvém zjevně a světle vystavený rukami se ho dotýkati, a vrchovatě z něho na mysli své rozkoše, jako to své vlastní, ne toliko sám užívati, ale i jiným z něho, a vši církvi příjemného uděliti. Neb jakou radostí všecka církev: jakým veselím vobec římská nemá voplývati a plesati, když dnešního dne vidí nejurozenějších knížat, posly, an z japonských ostrovuov přišli.

To pro náboženství, což prvé za žádných předešlých věkuov o těch národích slýcháno nebylo. K tvým nohám jsou padli, a váleční i vítězni králové, zbrojí víry svaté, a kázáním, evangelium svatého jsouce přemožení tvému, to jest, Pána Krista Panství a Dědictví se poddali, a nemohouce sami pro starost, dalekou i jiné příčiny před Svatostí tvou dáti se najíti, skrze tyto láskou, a krví tobě připojené, poslušenství, a věrnost chtěli slúbiti. Já pak Svatý Otče, když tento veliký skutek sám v sebe uvažuji, vidí mi se, že nad něj správci náboženství křesťanského nic milejšího, nic tyto konsistoři vejbornějšího a slovutnějšího, nic vši církvi v obecní, a obci římský slavnějšího nemohlo se státi, a vymysliti. Věřil tomu někdy Řím, že by za císaře Oktaviána Augusta byl velmi štěstný i blahoslavený proto že za jeho císařování, císařství římského pověst a sláva, tak daleko šla, že jeho slávou hnutí jsouce, někteří z Indií národové posly své pro mír a pokoj i dobré přátelství, k císaři jsou byli vyslali: zbíhal se odevšad lid, aby nevidaný lid uhlídali, nový obyčej, ne obyčejný kroj, neslýchaný jazyk aby očima a ušima jako hlavě slyšeli, viděli a spatřili: Ale medle prosím přirovnejme muožli býti, ono Indiánské poselství k tomuto Japonskému, bylo jest ovšem ono dalekých končin země, ale toto zdáliš zdalečejších není: Nebo nejprve za dlouhý čas,

z Japonsu do království syny musí se plaviti, a odtud až do zlaté odnohy zemské (Auream Chersonesum, Latinici jmenují) a odtud teprva do Indii a z Indii do Portugalu a z Portugalu do Hyspanii a přes všecku Hyspanii něco po zemi a něco po moři musí se jíti a plaviti, tak že naposledy ledva za tři léta po moři i po zemi k Řehořovi třináctému biskupu nejvyššímu do Říma mohlo se přijíti. Zase za času Augusta císaře v Indii, jméno císařství římského toliko slýcháno bylo, ale vojsko jejich nikdy tam vídáno, ani korouhve rozvité v nich nebyly: sausedství dobrého a pokoje od Římanuov Indiánové žádali, ale poslušenství neslibovali, příměří, přátelských smluv od Císaře jako od rovného žádali, a ne jako od vrchního naučení brali.

Ale my dnešního dne zde v Římě, zde v tomto ze všeho světa nejsvětějším příbytku, což nevidíme: nač nepatříme: vidíme ovšem tyto posly, patříme na tyto mládence, kteří jsouce vznešeného kmene, a z královského rodu posli, hledíme na to, an Řehořovi nejvyššímu biskupu křesťanskému v noh jeho poklonu činí, a jménem svých králův, netoliko za přátelství, jako by jemu rovní byli (ač je jako syny miluje) prosí, ale poslušenství jako poddaní slibují, a nejsouce lidského pokolení pokudž mi vědomo jest moci přemožení, ti vhlídavše v svých krajinách vítězné Pána Krista korouhve, původem toho Řehoře Třináctého rozvité, dnešního dne, že od nepřemožené Římské víry, to jest od křesťanské a katolické, jsau přemožení, rádi a dobrovolně vyznávají, proto že takové vítězství netoliko sobě užitečné, ale také tak spasitelné býti znají, jak se veškeren svět, církvi svaté užitečný, a tobě Otče Svatý, jehož to puvodem s pomoci Pána Boha jest obdrženo, ku věčné slávě a paměti se vztahuje.

A o všem co se církve Svaté dotýče, mnoho jest jí za oněch časuov slávy a užitku příbylo, když onoho Řehoře Velikého a Papeže Svatého práci a snážnosti, ten veliký ostrov zemi Anglickau, a jako onen pověděl, odevšeho světa oddělený, ku víře Kristově přivedený viděla, ale jaké slávy pro jeho obrácení na víru toho času byla nabyta, tak také potom pro jeho odstoupení od víry, že jest z tej slávy a ozdoby oblúpena velmi se byla zarotila, ale hle snážnosti, a neobyčejným štěstím tohoto jiného Řehoře (aby vždy církvi svaté

slávě nic neucházelo) místo jednoho vostrova , ne jeden vostrov, ale mnoho vostrovuov i království, ba i on nás mořem, i okrskem světa oddělení národové, v velikém počtu k církvi svaté jsou přistoupili, takže předešlá škoda, kteráž zajisté nemalá byla, snad ne menším ziskem, a v naději ještě větším jsouce vrchovatě nahrazená, již může první zármutek touto novou radostí a vši církve nevymluvným veselím, býti složen i shlazen, kterúžto vši církve vobecní a zjevnú radost, když před mnohá lety proroci svatí předpovídali ještě daleko větší svými řečmi ji činí. Neb mi se vidí, když na to šetřím, kterak předešlým věkům neznámý národ s velikým množstvím lidu nyní církvi jest připojen, jako bych dnes krále Davida jménem církve svaté onen verš na citaru hrajícího zpívati slyšel. Lid, kterého jsem neznala, slúžil mi v slyšení ucha, byl mne poslušný. Jestli by se pak kdo domníval, že by se tato řeč jinam nežli dnešnímu skutku vztahovala, i což řekne k prorocství Izajášovu: Zdaliž je tomuto dnešnímu dni nepřivlastní? Zdaliž neřekne, že jest církev římskou onimno pěkným a zhola božským zpěvem nemínil a nejmenoval?

Národ prý, o kterém si nevěděla, povoláš a národové, kteří tebe neznali, k tobě poběhnú pro Boha tvého a pro svatého Izraelského, který tebe jest oslavil. Aniž také v této vobecní nás všech radosti ten starý Tobiš nás opuštěna činí. Ale nynějšího přítomného štěstí církvi přeje a s ní se raduje, svou pěknou řečí jako labutím zpíváním všech nás k té vobecní radosti vzbuzuje, řka: Světlem prý o církvi svatá jasným budeš se lsknúti, a všecky končiny země budú se tobě klaněti. Národové k tobě zdaleka přijdou a zemi tvou budou míti v posvěcení, aby pak kacírům potupa církve římské až příliš nechutnala, hnedka dokládá: zlořečení budou ti, kteří tě potupují, i zlořečení budou všickni ti, kteříž by se koli rouhali tobě. Blahoslavení pak všickni, kteří tebe milují a kteří se radují z pokoje tvého.

Ale nevím, jak jsou mne božských písem tyto takový zpěvové tak vlahodili, že jsou mne jako na sebe nepamatujícího od převzetí mého dáleji, než jsem se nadál, odvedli. A protož nechť se řeč naše k tomu, což předně k nynějšímu času náleží a čeho místo toto i povinnost má vyhledává, navrátí.

Náhle před tvou tváří nejsvětější otče, tyto z královské(ho) rodu mládence, kteřížto jménem svých králů, jimžto jsou láskou a krví blízsce připojeni, poselství k tobě jsou přinesli. Na jejichžto urozenost rodu, na náchylnost k náboženství, aneb k stolici apoštolské ochotnost, kterouž jsou dlouhým putováním prokázali, jestli šetřiti budeš, usoudíš, že netoliko jsou hodni políbení noh nejsvětějších, ale také požehnání apoštolského a aby k podivení všem v tomto svém mladém věku byli.

Nebo jestli starodávní lidé, nevím jakého mudrce, člověka sic marného, však pro žádost vmění do dalekých krajín putujícího v podivení sú měli a potomci jich ho velmi chválili, protože jest do Persy šel, Kaukas, Abání, Scithí, Masagdice (a ať slov svaté(ho) Jeronýma užívám) hojná a bohatá indická království prošel, aby pohanského velikého kněze na truonu zlatým sedícího mezi něco málo učedníky vo přirození, vo hnutí hvězd a běhu nebeským rozmlouvajícího, slyšel. (Ač velké a neobyčejné věci dovedl, však všecky z prázdné(ho) a marné(ho) jedno(ho) člověka pilnosti pocházeli.) Čím vseji těmto mládencům se podiviti máme, když vidíme a při nich spatřujeme, tak křesťanského veliké náboženství milování, horlivou žádost svaté víry, že proto toliko na tak dalekou cestu jsou se vydali. Neb zajisté nevelikou částku světa onen mudrlec jest prošel, jestli k těmto přirovnán bude, kteří tak mnoho moří, království, národuov a což v sobě skuoro okrslek světa, moře a země obsahuje všecko od posledních končin jeho prošli, až jsou do Říma, jenž jest křesťanské víry outočiště, církve svaté hrad a náboženství pravého stráž, přišli. Ale však čím jest jejich byla větší práce, horlivější pilnost a nesnadnější putování, tak také jest jejich věřší zisk, hojnější užitek, stálejší učení. Neb oni dnešního dne nepatří na pohanského kněze, mezi něco málo učedníky klímícího, ale patří na nejvyššího kněze křesťanské(ho) Řehořa třináctého, mezi znamenitými kardinály a biskupy sedícího, patří na zlatém trůnu vyvýšeného, ale na stolici s(v). Petra posazeného.

Neposlouchají jeho rozmlouvati o běhu hvězd a nebes, ale slyší ho neomylně vypravovati o pravé víře a o učení, kterak by se mělo jíti do nebes. O vzácné očím divadlo a rozkošné mysli zrcadlo. Mnoho

jsou oni na tak dlouhé cestě viděli, mnoho zhlídli, mnoho obyčejných lidských a rozličných, mnohá království, mno(ho) divných věcí spatřili, ale nad žádnou věcí tak neustrnuli, ani jaké utěšení z ní měli, jako když jsou tebe, nejsvětější otče, uhlídali. A nyní uznávají, že práce jejich dobře vynaloženy, a z toho se těší, když sobě pohody a neřesti cesty i plavení připomínají. Avšak za to mají, že teprva všech svých prací a putování dokonalé veselí a radost míti budou. Když jejich králův poslušenství, od kterých tak zdaleka k tobě poslání jsou, když hotovou a ochotnou mysl, když jejich listy vysvědčenou víru otcovským oumyslem a dobrotivě přijmeš.

Což zajisté, aby učinil, netoliko tě k tomu vede tvá přirozená dobrotivost, ale i samých králův pobožnost, i ku víře křesťanské ochotnost, toho od tebe nepravím žádají, ale i jakýmsi způsobem dobývají.

Nebo Frančišek, král v Japonu mocný, který slušně mezi jinými v těch krajinách za prvního může býti počten, ten ač nedávno o víru křesťanskou přijal a okřtiti se dal, však za mnohá před tím léta náboženství a víru křesťanskou, když jest se nejprve v zemích jeho štípiti začala, a jako mladiství rostla. Tak jest ochraňoval a zastával, že jak se koli prospěch při víře v Japoně učinil, jeho přízni a opatrnosti po Bohu může se připsati. On kněze Frančiška Šavera, muže pobožného a svatého (jenž byl z těch desíti jeden, kteří s Ignácem Loyolem tohoto našeho tovaryšstva nejmenší(ho) počátek učinili), když mezi všemi nejprvnější do těch ostrovův přišel, laskavě jest přijal a svobodně v svém království víru křesťanskou kázati dopustil. On potom i jiné evangelium svatého kazatele, kteří do těch zemí za Frančiškem přišli, a tak daleko od svých známých mezi cizími moci i pomoci lidské zbaveni, on jestli pravým, vždy na ně obzvláště laskav byl. A dobrotivost jim ukazoval, ničehož činiti neopouštějíc, což by slušně od dobrého krále a náboženství křesťanského milovníka požádáno býti mohlo. On jest kněžím do pomezích krajin bezpečnou cestu učinil, přátelství i lásku skrze listy a posly zjednal a největších nebezpečností mezi velikými válkami a bouřkami, aby naši bezpečně a v celosti zůstali, s velkou bedlivostí opatřil.

Co sú pak naši tak příznivému a dobrotivému (mu) králi, od které(ho) sú tak veliká a mnohá dobrodiní přijali, a jehožto předně přízní a pomoci náboženství a víra svatá se rozmáhala, jiného žádati mohli, jedině, aby i on sám téhož náboženství a víry oučasten byl. Avšak protáhla se ta věc dáleji nežli jsme toho žádostivi byli, nicméně ráčil dobrotivý a věčný Pán Buoh žádosti naše vslyšeti, a tak toho pána srdce osvítiti, že jakou škodu to odkládání, dobrému králi přinést mohlo, to nyníčky nepodobnou horlivostí víry, zdá se nahrazovati. Neb zajisté vymluviti se nemůže, jak jest v náboženství holivý, jak potom dychtí, aby se víra svatá rozmáhala a jak k dokonalosti všech ctností bez zastavování pospíchá. Jak by pak toho byl žádostiv, aby na tvou Svatost pohleděti a nohy tvé políbiti mohl? Aspoň z toho porozuměti muože, že sa on velikými starostmi království svého zaneprázdněn, a lety věku svého obtížen.

Tohoto Mancia, kterého před sebou vidíš a kterého po sobě v svém království nejurozenějšího (neb jest krále fiuského vnuk) a sobě nejvěrnějšího a nejmilejšího měl jest sám k tvé svatosti vyslal, aby on to na jeho místě vykonal. Toho pak skrze něho snažně žádá, aby když tví Svatost poslušenství a vyznání víry od něho přijme mezi církve svaté a této apoštolské stolice syny mohl počten býti.

Téhož taky žádá Protasius, král ariánský, mládenec výborný, tohoto Michala, kteréhož pro touž příčinu k tobě vyslal. Stryječný bratr. Tolikéž žádá i kníže Bartholoměj, pán Omury, krále arimenského a tohoto Michala strýc nejmilejší. A ať já dnešního dne o králi arimenským nic nemluvím, jehožto pobožnosti a živé víry příklady zřetelné mohli by se přivésti, ale pro ukřácení toho nyní pomínu a wo knížeti Bartolomějovi jakožto wo starším musím něco pověděti. To jest ten Bartholoměj, otče svatý, který mezi všemi knížaty v Japonsku nejprvnější jest víru křestianskou přijal, a to s takovou horlivostí a snážností, takže vsecky všudy modly smetav a vsecké pověrky z měst svých vypudiv, mnohá nebezpečensví pro tu příčinu musil jest podniknouti, a jsa skouro ze všeho svého panství vyhnán, ne toliko od přijaté víry neodstoupil, ale nepodobnú k víře myslí své vlastnosti a divnú Boží pomoci přemoha své nepřítelé, ještě

daleko stálejším v víře nežli kdy prve jest zuostal. Takže již v jeho panství ani jednoho pohana nepozůstává, kterýžto kdyby sám osobně mohl to vykonati. Co skrze tohoto Michala činí, aby Svatosti vaší nohy políbíti a požehnání svaté přijíti mohl, jistě za veliké štěstí a blahoslavenství sobě by to pokládal.

O Bože všemohoucí, proč a kterak se to děje, že v tak dalekých místech a krajinách v kterýchžto prvé nikdy jméno Pána Krista, nikdá evangelium slýcháno nebylo, hned jak se v nich světlo víry a náboženství křesťanského zjasnilo, že ti lidé od našich obyčejův velmi rozdílní, královskými korunami ozdobeni, bohatstvím oplývající, v válečných věcech znamenití, však římského kostela moc a důstojnost vyznávají a za velikou poctivost i čest to mají, aby skrze sobě nejvěrnější a nejmilejší nejvyššího biskupa nohy mohli políbíti. A že v tak blízkých krajinách, kdežto světlo pravdy tak jasně svítí, smějí se o takovou nešlechtnost pokusiti, aby ušlechtilú Kristovu choť hlavy zbaviti a římské stolice důstojnost od samého Pána Krista nařízenou, tak mnohých sněmův duchovních příklad y a výpovědí stvrzenou, s nejhorší svou zkárou v pochybnost uvésti, aneb zhola vyvrátiti mohli. Ale musím se držeti a nemusím se dáti dnešního dne, při této všech obecní radosti, zármutě a bolesti jinam přenáseti. Ale řeč svou raději k tomu obrátím, čehož jsem byl mezi tak mnohými a rozličnými věcmi skůro samé(ho) pozapomenul, však to takového jest, že za všech věkův nesmrtelné paměti jest hodné.

Častokráte i zhusta jsem slýchal, i také někdy sám čítal, že kdyby kdo chtěl dokonalý beze vší vady dobrého knížete zřetel mít, že takový má k jasnému slunci, na kteréž vprostřed nebe všickni patřime, v mnohých věcech připodobněn býti. Neb jako slunce v své vysokosti postavené, netoliko blízké věci, ale také daleké svými paprsky osvětluje a mocí svou také k skrytým věcem proniká. Tak také dobré kníže a pán, jestli to(ho) jména chce hoden býti, nemá toliko při své čeledi a v svém domu svou dobrotivost zamezovati, aneb v některých domích, aneb rukách ji zavírat, ale ní jako nějakými papíry všecken svůj okrsek osvícovati. A pokud mu možné jest i přes meze své přecházeti, a také cizí dobrodiním osvobozovati, pak kteří by

to činiti mohli, snad nětco by se jich najíti mohli, ale kteří by to chtěli, zeč mohou býti činiti, velmi málo se nachází.

Tvá pak, otče svatý, dobrotivost, která s obzvláštní pobožností jest spojena, není ve zdech tohoto města zavřená, ani mezemi vlaské země obklíčená, ba ani německými, českými, uherskými, polskými a dalmatskými hranicemi zamezena a shrnuta, v kterýchžto krajinách a nebo Seminaria, jenž jsou jako víry svaté nedobytné zámkové, jsi založil a nebo nějaká jiná věčné pamětihodná, dobrodiní vokolo náboženství a víry křestianské i obrany její, jsi učinil, ale ty všecky krajiny proskočiv, a jako onen pověděl, nad rok a cestu slunce vyskočiv, tj. Indii, Bragmany a Siny proniká, až do posledních japonských krajin a končin jsi doběhl a přišel. Neb jak jsi nejprv tomu porozumělo, že by se v těch zemích víra svatá, jsouc šťastně založená, tím vseji rozmáhati mohla, kdyby z toho národu (který opatrný a ostrého vtípu jest), co nejvíceji kazatelov bylo, nedal jsi se ani nákladem, ani dalekostí, ani těžkostí odstrašiti, aby neměl výborných národu mládencův veliký nákladem Seminaria založiti, kterýže potom, jsouc v umění a v náboženství vycvičení, všecku nedověru vypudili a všecky k víře a k učení Kristovu přivedli. Za kteréžto tak znamenité a ne smrtedlnosti hodné dobrodiní, poněvadž zobzvláštní lásky pro rozmnožení víry křestianské pochází, páni poslové i svým i svého národu jménem, poručili vaší Svatosti tím snažněji a nesmrtedlným způsobem velmi velice poděkovati. Protože rovně roku toho od tvé Svatosti slyšeli jsou tuto takovou věc býti nadřizenou, kterého týž králové a knížata japonští vyslaní tohoto poselství k tvé Svatosti jsou jednali. Takže oni jako synové, ne tak brzo jsa myslili vo vykonání poslušenství, jak jsi ty, jako otec dobrotivý, přemýšlel vo jejich dobrém a spasení. A ptož jsou té naděje, že ačkoli prvé z dobré vuole vy vše hnutí s takovou ochotnou víře svaté jsou pospíchali, nyní pak dobrotivost a láskou tvé svatosti jsouce nabádání, vzláště když z těch Semináriích nové kazatelové vycházeti budou, že tím bouřlivěji a v věčím počtu k víře svaté lid japonský přicházeti bude a tak otče svatý, v krátkým čase se stane, že Bůh všemohoucí tvé žádosti přijímajíc a pracem tovaryšstva našeho požehnání dávajíc, vslyší, an

již ne města některá a království, kteráž tobě dnešního dne jako prvotiny ourodné(ho) pole ošerují, ale mnohá jiná, kteráž ta široká krajina a země v sobě obsahuje, v nicoto nezčíslenej počet lidu se nachází, jsou k církvi svaté přišli a přistoupili.

Na tuto řeč jménem nejvyššího Biskupa dána jest dole psaná odpověď, od Antonia Bukapadulia

Nejurozenější mládenci, nejsvětější Pán náš na tuto vaší řeč, a žádost, takovou odpověď poručil mi dáti, že joau Francišek, král bungský a Protasius, král arimanský, a Bartholoměj strýc Protasiův, kníže omurský, z dalekých japonských ostrovův, vás příbuzné své sem k jeho Svatosti vyslali, abyste jménem jejich tu důstojnost, kterouž z milosti Boží na sobě má, přítomně uctili, pobožně a múdře sú to učinili, že pak jiná tajěství víry katolické znají a je také vyznávají a vědí nebýti než jedinou víru, jedinou církev katolickau, jediného jejího správce, a všeho stáda Kristova, to jest, všech všudy po všem světě katolíkův pastýře, jen jest biskup římský Svatého Petra náměstník, z toho se raduje, a věčné za to Pánu Bohu díky vzdává. A tak soudí, že ta jest opravdová radost a veselí, ježto z vyhledávání cti a slávy Boží, z Spasení Duši Bližního pochází, a protož velmi vděčně, spolu i s duostojnejmi bratřími svými svatého římského kostela kardinály, toto jejich víry svaté vyznání, poslušenství a pobožnosti vysvědčení, připustí, a přijímá, jsa toho žádostiv a Pána Boha za to prosíc, aby jejich příkladem, i jiní v těch ostrovích, ba i všeho světa králové a knížata, opovrhouceho Boha, bludy, modly i velikou poctu jich, poznali jediného pravého Boha, a kterého on poslal Ježíše Krista, neb to jest život věčný.

Ty věci kdy se vykonaly, konsistoř vyvstala, poslové pak nejvyššího biskupa do paláce vedlé obyčeje provodivše, od jeho milosti kardinála Svatého Syxta, jenž jest vnuk papežův pro uctění a přátelství pozvání jsou k obědu, po obědě pak na přátelské rozmlouvání uvedeni jsou do pokoje jeho Svatosti papežské, a skrze tlumače mnoho vo cestě, a vo náboženství mluveno bylo, odtud potom

šli do kostela Svatého Petra, pomodlivše se u hrobu jeho, podvečer, s uctivostí zas jsou do domu provozeni.

Krátké poznamenání o samém ostrovu Japonu, vedlé zprávy poslův odtud do Říma poslaných, z Latinska na Česko přeloženo

Ostrov Japon jest vz dýli asi CCCC mil našich, v šíř pak asi CLX. Obsahuje v sobě mnohá království, krajiny a panství, zhusta lidé obydlí svá mají a jsou ostrého vtipu, z nich někteří k pravému a katolickému náboženství přistoupili, jiný pak ještě starodávným způsobem modlám se klanějí. Přebývají skuoro v ustavičných a ukrutných válkách, poněkud proto, že od přirození jsou váleční a panování žádostiví, poněkud také proto, že krajina zlatem a stříbrem oplejvá. Povětří nemnoho se dělí od vlaského, nýbrž velmi se s ním srovnává, poněvadž nejdelší den rovný jest vlaskému, totiž že nepřevyšuje XVI. hodin.

Jest také zdravého a mírného povětří, že do CL. let mnozí živí jsou a ještě dýleji, což poněkud pochází z rozumného v pokrmích chování, neb v nich jsou pokrmově sprostní. Střídmost, a střídlivost taková, že málokdy v těžké nemoci upadají, a poněvadž zřídka stonávají, žádných lékařův nemívají, aniž také za takového se kde vydává. Kdy se pak někdo roznemuože, tehdy neb bylinami, aneb nětčím jiným sám sebe z přirození jsa veden léčí.

Ovec, koz a jiného takového dobytka, a tudy ani sejrův, ani mléka nemají. Oleje a vína zbaveni joau, proto že v těch krajinách ani olivový ani víno štípeno nikdá nebylo, a z toho pochází, že na větším dýle žízeň svou čistou vodou teplou aneb vlažnou hasí. Někteří také nápoje ječného k pivu podobného užívají. Olej, kterým pokrmy mastí a v lucernách pálí, na větším dýle z horčičného semene dělají. Vosku, medu, ani včel nemají. Mají však nějakejší stromy, které když jistého času v roce natínají, teče z nich jakási smaha, ač netak jako vosk hustá, a všakž místo vosku ji užívají.

Mají pšenici, ječmen, rejži a ovoce k vyživení velmi pohodlné, a poněvadž položení té země jest právě pod námi, v naši polokouli světa, tak i ovoce rozdílné od našeho a v hojnosti vydává.

Mají také (což jest věc divná) impresí, a daleko prvé ji měli nežli my, poněvadž ani o počátku jejím nevědí. A z toho se ukazuje lidského vtipu moc, kterak i v neznámých a dalekých krajinách podobné skutky působí, tak v řemeslech jako i v literním umění, nebo na témž ostrově mají školy, v nichžto jako i u nás všechna umění, (krom jak povědino, lékařského) se předkládají a vykládají.

Šaty jejich jsou šaryvary až do kotníkuov, jaké při moři mívají plavci, a suknička otáhla, z rukávy až do lokte, plášť dlouhý, kterýž na ramena zavrhávají. Vlasy své na způsob čepice zčesávají, a kteří se holí, tehdy z svých vlasův sobě čepice dělají, a na hlavě ji nosí. Střídmost, a zdrženlivost v jídle a v pití jest tak veliká, že na jedné krmi, a ty velmi sprostné přestávají, a víc jich míti nechtějí.

Mince žádné nemají, ale starodávným způsobem, kus zlata a neb stříbra nedělaného, za koupě své vedle slušnosti dávají. Stavení v nich žádného pyšného ani nákladného viděti není, ale malé dřevěné domy mají, ač i v některých potentátův řemeslně a pilně s řezbami dosti velicí a pěkný domově se vídají.

Zlata a stříbra i jiných kovův jako i my zde mají dostatek, krom mosazí a mědí, a však jakýsi kov tak temperují, že ním železo řezati mohou. Dvojnásobný způsob písma mají, jeden jest egyptský, kterého jsou užívali prvé než litery nalezeny byly, a jest takový, že skrze nějaký obrázky svůj oumysl oznamovali, náboženství, běh času i jiné věci jimi poznamenávali. S takovými literami, někteří takový mramorové sloupové ještě v Římě se nacházejí, a tomuto takovému písmu skůro všudy na tom ostrovu rozumějí. Druhý způsob písma jest nám obecný, jenž se skládá z sylab, a z nich potom slova a tomuto způsobu nerozumí než jedná částka ostrovu, jako jazyku, nebo jak mají rozmanitost vlastností v jazyku, tak i v literách. Nepíší pak napříč jako my, ale píší počnouc od vrchu až dolů, jako se zpátkem vminucí, počet a litery píší.

Tito jsou darové, které japonští legáti darovali knížeti florentskému.

Truhličku písařskou z černého dřeva velmi vonného a světlého, a někteří se domnívají, že jest udělána z rohu nosorožce, zvířete velikého a který slona zabijí. Kus téhož dřeva a neb rohu.

Dva tucty papíru z kury jakéhos dřeva udělaného jako pargamin tuhého, na jednom z nich jazykem jich bylo napsáno nejsvětější jméno Boží a blahoslavené matky Panny Marie.

Item jiné dva listy jiného papíru ze třiny udělaného, který jest tak subtilní, že nemůže vymyšleno býti, jakým pérem a neb černidlem pro subtilnost jeho mohlo by se na něm psáti.

Kotous veliký jako člověčí hlava, z něhož se hedvábí snuje, a praví, že červi tak veliké nejdříví spřádávají. Item roucho japonské.

Vo dařích krále hispánského, a jeho Svatosti papežské žádné vědomosti ještě nemáme, a protož vo nich tuto nic nepíšeme.